

ГАЗЕТА
ВЕРХОВНОЇ РАДИ
УКРАЇНИ

Голос України

Сьогодні — День місцевого самоврядування

Повноцінне відновлення і подальший розвиток країни без участі громадян неможливі

Голова Комітету Верховної Ради з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування Олена ШУЛЯК.

▶ СТОР. 4—5

Медицина

▶ СТОР. 8—9

Передпокій життя

Дев'ять ударів

▶ СТОР. 12

Над Києвом дзвін пам'яті та надії лунає щодня

№ 245 (8262)

ЧЕТВЕР, 7 ГРУДНЯ 2023 РОКУ

WWW.GOLOS.COM.UA

У НОМЕР:

Допомога ЗСУ — серед основних тем саміту «Групи семи»

Японія, яка нині головує у «Групі семи», учора запланувала проведення онлайн-саміту G7. Про це повідомив речник японського уряду Хірокадзу Мацуно. Серед основних тем — війна Росії проти України. До речі, до участі у саміті запросили Президента України Володимира Зеленського. Також світові лідери внесли до порядку денного питання про тисняння між Ізраїлем та палестинським екстремістським угрупованням ХАМАС, а також рамки правового регулювання на міжнародному рівні розвитку передового штучного інтелекту. На момент верстки номера цей захід ще не розпочався. Утім, було відомо, що він відбудеться у повністю закритому режимі.

Режим Лукашенка отримав додаткові санкції

Міністерство фінансів США оголосило про санкції проти 11 юридичних і восьми фізичних осіб у Білорусі, причетних до репресій, корупційного фінансового збагачення режиму александра Лукашенка та співучасті у війні Росії проти України. Про це йдеться в повідомленні американського Мінфіну. У санкційному переліку, зокрема, згадується генеральний секретар білоруського Червоного Хреста Дмитрій Шевцов, який визнавав причетність до депортації українських дітей і через що членство білорусі в Міжнародному Червоному Хресті призупинили.

Фронт

Захист Одеси та узбережжя посилюється

У ніч проти 6 грудня російські окупанти запустили по території України 48 ударних БПЛА. Знищено 41 «шахед» противника, повідомили Повітряні сили ЗСУ. Для цього залучалися винищувальна авіація, зенітні ракетні підрозділи, мобільні вогневі групи Сил оборони України.

Тим часом на фронті, за інформацією Генштабу ЗСУ (на 6.12) наші захисники протягом минулої доби відбили атаки росіян на Бахмутському, Куп'янському, Лиманському, Авдіївському, Запорізькому, Шахтарському та Мар'їнському напрямках.

▶ СТОР. 12

У двобої між демократією та диктатурою має перемогти демократія

Голова Верховної Ради України Руслан Стефанчук разом із міністром оборони Рустемом Умеровим та керівником Офісу Президента Андрієм Єрмаком відвідує Сполучені Штати Америки.

У межах робочого візиту Спікер Українського парламенту зустрівся із членами Палати представників Конгресу США (на знімку), об'єднаними в Український кокус.

▶ СТОР. 2

ПОДІЇ

Школа супергероїв запрацює у лікарні

Незабаром запрацює школа при Рівненській обласній дитячій лікарні. Там навчатимуться діти, які перебувають на стаціонарному лікуванні.

— Освітня і медичка Рівненщини вже працюють над її створенням. Дитина, яка потрапляє в медзаклад, не має бути позбавлена можливості навчатися та розвиватися, — повідомив в. о. начальника РОВА Сергій Подолін.

Також він зазначив, що це ще одна послуга в області в межах Національної стратегії зі створення безбар'єрного простору в Україні.

Освітні послуги безоплатно надаватимуть мотивовані педагоги зі спеціальною підготовкою та відповідною заробітною платою для роботи саме з такою категорією вихованців та учнів, передає Тетяна ПАНАСЮК.

Освітять навчати управляти дронами

Проект керування дронами для вчителів та викладачів реалізують на Вінниччині — від кожного навчального закладу запрошують одного представника.

Навчання буде безоплатним. У ньому можуть взяти участь по одному представнику від кожного навчального закладу будь-якого рівня і форми власності. Про це повідомляють ініціатори проекту — кафедра дронів Вінницької ІТ-Академії. Метою такого проекту є навчання тих, хто у майбутньому сам зможе навчати пілотів на створених підрозділах на базі своїх навчальних закладів.

Вміння управляти БПЛА опануватимуть на кафедрі дронів, створеній в ІТ-Академії нинішнього літа. Курс складається з 32 годин і триватиме місяць, дізнався наш власкор Віктор СКРИПНИК.

КОРОТКО

■ Ще 16 квадрокоптерів з тепловізором, які стали у 3,3 млн грн, громада Хмельницького передала військовим підрозділам. За три місяці бойовим формуванням було надано 125 БПЛА та квадрокоптерів різних модифікацій, передає наш власкор Ірина КОЗАК.

■ На Полтавщині цього року у межах обласної комплексної програми грошової допомоги отримали 717 родин, які виховують дітей з інвалідністю. На ці потреби спрямували 2,86 млн грн, повідомляє наш власкор Василь НЕЙЖМАК.

■ Понад 9,3 млрд грн єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування перерахували до пенсійного та соціальних фондів з початку року запорізькі платники податків, зокрема у листопаді — 859 млн грн, інформує наш власкор Володимир РИБАЛЬЧЕНКО.

У двобої між демократією та диктатурою має перемогти демократія

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Насамперед Руслан Стефанчук висловив вдячність Конгресу Сполучених Штатів Америки та всьому американському народові за допомогу, яка надається Україні.

Зокрема, за 22,9 мільярда доларів прямої бюджетної підтримки, та особливо оборонну допомогу, яка сягнула вже понад 44 мільярди доларів.

«Зупинки подальшої підтримки не можна допустити, адже ми боремося за демократичні цінності, які сьогодні об'єднують увесь світ», — наголосив Голова Верховної Ради України.

Саме тому Руслан Стефанчук звернувся з проханням невідкладно роз-

глянути бюджетний запит Адміністрації Президента США про фінансування додаткових видатків на допомогу Україні обсягом понад 61 мільярд доларів, який є життєво необхідним для продовження звільнення України від російських загарбників.

Окрім того, Спікер Парламенту України зауважив про запити України щодо додаткової військової та оборонної допомоги, передусім — це системи протиповітряної оборони й артилерія великого радіуса дії.

Водночас Руслан Стефанчук запевнив американських колег, що Україна стоїть на незворотному шляху реформ: «Во-

ни потрібні нам. Україна законодавчі зміни, необхідні для поступу в ЄС та НАТО. Україна так само відкрита у питанні під-

звітності за всю отриману допомогу».

Також він зазначив, що найважливішими словами, почутими під час розмови, були запевнення, що США будуть разом з Україною весь час, до спільної Перемоги.

«У двобої між демократією та диктатурою має перемогти демократія», — акцентував на самкінець Голова Верховної Ради України під час робочої зустрічі із членами Палати представників Конгресу США, об'єднаними в Український кокус.

За повідомленням прес-служби Апарату Верховної Ради України.

Фото: rada.gov.ua

Буча та її громада — одне з місць, де українське місцеве самоврядування та реформа децентралізації перемогли російську федерацію

ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ

Перший заступник Голови Верховної Ради України Олександр Корнієнко взяв участь у Бучанському форумі «Реформи. Децентралізація. Євроінтеграція».

«Буча та її громада — одне з місць, де українське місцеве самоврядування та реформа децентралізації перемогли російську федерацію», —

наголосив насамперед Перший віцеспікер.

Водночас Олександр Корнієнко зауважив, що світові стандарти демократії навчають — думати глобально, а ді-

яти локально: «Важливо розуміти, що таке євроінтеграція для місцевого самоврядування — які будуть переваги, а які можуть бути ризики».

«Ukraine Facility — це комплексна програма, яка дозволить нам підняти економіку, інвестувати у пріоритетні галузі, зокрема, military-tech, зелену енергетику й відбудову. І все це робитиметься саме у громадах — кожна з них активно розвиватиметься», — зазначив він.

Користуючись нагодою, Перший віцеспікер вручив Подяку від імені Голови Верховної Ради України Анатолію Федоруку, міському голові Бучі, за значний особистий внесок у соціально-економічний роз-

ДОВІДКОВО

Захід організовано Комітетом Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування за сприяння та підтримки Проекту USAID «Підвищення ефективності роботи і підзвітності органів місцевого самоврядування» («ГОВЕРЛА»), Програми «U-LEAD з Європою», Швейцарсько-українського Проекту DECIDE «Децентралізація для розвитку демократичної освіти» та Програми Ради Європи «Посилення доброго демократичного врядування і стійкості в Україні».

виток регіону, розбудову місцевого самоврядування, активну громадянську діяльність і з нагоди Дня місцевого самоврядування.

«Ми пройшли дуже великий шлях як країна у контексті нашої системи взаємодії між центральними й місцевими владами», — наголосив Олександр Корнієнко, додавши, що одним із його результатів, насамперед завдяки героїчній

боротьбі українського народу, стало кандидатство України у члени Європейського Союзу.

«Завдяки нашій синергії ми можемо рухатися далі — до більших результатів та здобутків», — акцентував на самкінець Перший заступник Голови Верховної Ради України Олександр Корнієнко.

Прес-служба Апарату Верховної Ради України.

Фото: rada.gov.ua

Олександр КОРНІЄНКО: Громадськість очікує реальних результатів у боротьбі з корупцією — для цього влада на всіх рівнях має діяти в одному напрямі

Перший заступник Голови Верховної Ради України Олександр Корнієнко долучився до обговорення теми взаємодії з міжнародними партнерами у сфері запобігання та протидії корупції у межах Всеукраїнського антикорупційного форуму «Доброчесність — майбутнє української державності».

Насамперед Перший віцеспікер акцентував на відновленні антикорупційної інфраструктури, що була на паузі від по-

чатку повномасштабного вторгнення. Він зауважив, що йдеться і про відновлення декларування, і про повернення до нормаль-

ного функціонування всіх відповідних органів.

«Це важливий крок, адже громадськість очікує реальних результатів у боротьбі з корупцією. Для цього влада на всіх рівнях має діяти в одному напрямі», — зазначив Олександр Корнієнко.

Окрім того, він акцентував, що Україна вступає

в Європейський Союз у дуже непростий період для самого Союзу, що викликає серйозні вимоги й питання до України.

«Кожний етап перемовин і кейс розглядатимемо індивідуально. Але передусім завжди ставитимемо національний інтерес в пріоритет. Маємо бути готовими до оновлення на-

шого законодавства і пошуку певних компромісів з європейським», — наголосив насамкінець Перший заступник Голови Верховної Ради України.

В обговоренні панелі «Взаємодія з міжнародними партнерами у сфері запобігання та протидії корупції» також взяли участь Посол ЄС в Украї-

ні Катаріна Матернова, Посол США в Україні Бріджит Брінк, Надзвичайний та Повноважний Посол Королівства Данія в Україні Оле Егберг Мікельсен та Голова Офісу Управління ООН з наркотиків і злочинності в Україні Харшет Вірк.

Прес-служба Апарату Верховної Ради України.

У КАБІНЕТІ МІНІСТРІВ

Запущено систему, яка дасть змогу мінімізувати появу стихійних звалищ

Нині одним із ключових завдань є успішне завершення фінансового 2023 року та збереження макрофінансової стійкості. На цьому під час засідання уряду наголосив Прем'єр-міністр Денис Шмигаль.

«За 11 місяців цього року ми акумулювали в загальному та спеціальному фонді держбюджету майже два трильйони гривень внутрішніх ресурсів — податків, зборів, мит та інших платежів, а також приблизно 400 мільярдів гривень грантів від партнерів», — зазначив він.

Водночас цьогорічні витрати, насамперед на безпеку та оборону, а також на критично важливі бюджетні статті видатків, становили 3,4 трильйона гривень, а бюджетний дефіцит у понад 1 трильйон гривень покривався за рахунок підтримки партнерів. Упродовж 11 місяців Україна отримала 37,4 мільярда доларів зовнішнього фінансування.

«Особливо цінним для нас є грантовий ресурс. Він дає можливість покривати поточні видатки, інвестувати у відновлення та розвиток без збільшення боргових зобов'язань», — зазначив прем'єр, повідомивши, що цього року держави-партнери надали Україні майже 405 мільярдів гривень грантових коштів.

Дуже важливою є співпраця у рамках Світового банку, через який цього року залучено 14 мільярдів доларів. «Наразі зі Світовим банком за підтримки уряду Японії розпочинаємо ще два важливі проекти. Перший — для фінансування аграрної галузі в розмірі 550 мільйонів доларів. Другий — для фінансування соціальних допомог, зокрема, субсидій та виплат ВПО обсягом 1,2 мільярда доларів», — поінформував главу уряду.

У найближчій перспективі на території України планується розпочати спільне з німецьким збройним концерном Rheinmetall виробництво бронетехніки. «Це флагманський проект еднання сил України та європейських зброярів для досягнення справедливого миру та для нашої спільної безпеки. У майбутньому так само будемо робити ставку на трансферт технологій, інвестиції у конструкторські розробки, нові виробництва та Military Tech», — зазначив Д. Шмигаль, нагадавши, що старт співпраці українського оборонно-промислового комплексу та німецького збройного концерну Rheinmetall було дано під час його жовтневої зустрічі в Берліні із канцлером Німеччини Олафом Шольцом.

Уряд ухвалив рішення про офіційний запуск інформаційної системи з управління відходами в Україні. «Ми прагнемо повністю цифровізувати всі процеси та зробити їх автоматизованими, бо це єдиний можливий шлях контролю і мінімізації потрапляння відходів у довкілля», — зазначив міністр захисту довкілля та природних ресурсів Руслан Стрілець.

Перед запровадженням інформаційної системи у міністерстві вивчили досвід Болгарії, Фінляндії, Австрії, Франції. Проте якщо у цих країнах системи працюють у напівавтоматичному режимі, коли підприємці завантажують PDF-файли, а посадовці обробляють їх у ручному режимі, то в нас усі процеси автоматизовано.

Кабмін ухвалив рішення, яке врегулює прийняття за кордоном документів та формування заяви-анкети, в тому числі отримання біометричних даних, для оформлення особи паспорту громадянина України вперше після досягнення 18-річного віку. Також передбачається, що процедура встановлення Державним підприємством «Документ» особи може здійснюватися у режимі відеоконференції з якимось заявником та членів його сім'ї або близької особи.

Сергій ЛАВРЕНЮК.

Віцеспікерка Олена Кондратюк разом із латвійськими волонтерами передала чергову партію гуманітарної допомоги одеському Військово-морському ліцею

У Міжнародний день волонтера Заступниця Голови Верховної Ради України Олена Кондратюк побувала у Одесі, де відвідала Військово-морський ліцей ім. Віце-адмірала В. Безкоровайного.

Вона повідомила, що виконала обіцянку, яку дала ліцеїстам під час попереднього візиту: передала закладу чергову партію гуманітарної допомоги.

Ліцей отримав, зокрема, катер, оснащений мотором, та трейлер для його перевезень, чотири водолазні комплекти, художню літературу латвійських авторів українською мовою, продукти харчування та солодоші.

Олена Кондратюк також розповіла, що надання такої допомоги — спільна ініціатива разом з волонтерами з Латвії: Конфедерацією українських організацій Латвії «ВІЧЕ», за фінансової допомоги Латвійського концерну деревообробної промисловості Latvijas Finieris та латвійського фонду Ziedot.lv.

«Я дуже рада, що нашими спільними зусиллями було обладнано бомбосховище для ліцеїстів! Приміщення обладували спеціальними вологостійкими дерев'яними меблями: шафами, ліжками, стільцями. Це була одна з вкрай важливих пот-

реб ліцею, яку ми пообіцяли закрити під час минулої поїздки», — зазначила Віцеспікерка та додала, що концерн Latvijas Finieris, разом із литовським партнером компанією UAB DUV, забезпечили обладнання підвальних кімнат приміщень бомбосховища. До цієї місії, за словами Віцеспікерки, також підключився Тех-

нічний університет Вільнюса (VILNIUS TECH), який розробив спеціальні модульні системи меблів-трансформерів, забезпечив їх виробництво і доставку до Військово-морського ліцею в Одесі.

Олена Кондратюк подякувала всім причетним, зокрема, волонтерській групі Безстрашні-2022 з Горо-

денки, які допомогли з доставкою гуманітарного вантажу і катера з українсько-польського кордону до Одеси.

«Я неймовірно вдячна всім, хто долучився і зробив все можливе й неможливе, аби наші ліцеїсти та ліцеїстки, майбутнє українського флоту, саме в такий день — День волонтера — відчули справжню

міжнародну підтримку і турботу.

А ми, разом із командувачем Військово-Морських Сил Збройних Сил України Олексієм Неїжпапою, побажали ліцеїстам нових знань та успіхів!» — наголосила Заступниця Голови Верховної Ради України.

Прес-служба Апарату Верховної Ради України.
Фото rada.gov.ua.

Неузгодженість формату етикеток для пестицидів та агрохімікатів може загрожувати продовольчій безпеці

ГОТУЄТЬСЯ ЗАКОНОПРОЕКТ

Комітет Верховної Ради з питань аграрної та земельної політики планує розглянути законопроект про внесення змін до деяких законів України щодо поводження з пестицидами і агрохімікатами в Україні (реєстр. № 10207 від 3 листопада 2023 року).

Ініційований Олександром Гаїду, Миколою Кучером, Миколою Кириченком, Сергієм Бунінін, Валерієм Стернінчуком, Тетяною Грищенко, Володимиром Тимофійчуком, Іваном Чайківським, Петром Юрчишином та іншими народними депутатами документ покликаний удосконалити правове регулювання у сфері поводження з пестицидами і агрохімікатами. А саме: віднести на рівні закону функції щодо затвердження форми та змісту етикеток пестицидів і агрохімікатів до компетенції центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища. Також законопроектом пропонується відтермінувати — до 1 вересня 2024 року — введення в дію нових вимог до етикет-

ки пестицидів і агрохімікатів.

Продуценти пестицидів та агрохімікатів уже планують виробництво препаратів на весняну посівну кампанію 2024 року. Проте, враховуючи неузгодженість норм законодавства та діючих нормативно-правових актів щодо змісту етикеток пестицидів і агрохімікатів, виникає патова ситуація, що може призвести до зупинки виробництва та виконання замовлень для українських аграріїв через відсутність формату затвердженого маркування для пестицидів та агрохімікатів.

Нині в Україні зареєстровано майже три тисячі пестицидів і агрохімікатів — і для кожного продукту передбачена окрема етикетка. Відповідно, повторне одночасне затвердження етикеток для

такої кількості продуктів займе значний період часу, призведе до надмірного навантаження на Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України і спричинить нестачу засобів захисту рослин, необхідних для успішного проведення весняної посівної кампанії.

Відповідно, затримки при ввезенні або виробництві продуктів напередодні весняної сівби матимуть пряий вплив і на обсяги та якість, і на безпечність майбутнього збіжжя. Тож ситуація може спричинити надзвичайно негативний вплив на сільське господарство і як наслідок — на продовольчу безпеку країни і навіть світу.

Тому законопроектом передбачено внесення змін до законів «Про пестициди і агрохімікати» та «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення державного регулювання у сфері поводження з пестицидами і агрохімікатами», якими пропонується:

- ▶ уповноважити центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, затверджувати форми та зміст етикеток пестицидів і агрохімікатів;
- ▶ надати перехідний період у вісім місяців для приведення етикеток до вимог Закону України «Про пестициди і агрохімікати».

Зазначені зміни покликані усунути юридичну колізію, коли, з одного боку, компетентний орган влади не встановлює чіткі вимоги до етикетки пестицидів і агрохімікатів у зв'язку з відсутністю повноважень, а з другого, представники бізнесу не можуть виконати зобов'язання щодо оновлення етикеток через неокресленість чітких вимог регулятора і зрозумілого перехідного механізму.

Очікується, що прийняття проекту:▶ сприятиме продовольчій безпеці та успішному проведенню весняної посівної кампанії;

- ▶ підвищить ефективність та прозорість процедури державної реєстрації пестицидів і агрохімікатів;

- ▶ встановить чіткі вимоги до етикеток;

- ▶ надасть компетентному органу влади повноваження прозоро і зрозуміло для усіх учасників ринку окреслити вимоги щодо етикеток до пестицидів і агрохімікатів;

- ▶ забезпечить більш сучасне та адекватне регулювання відносин у сфері поводження з пестицидами та агрохімікатами.

До речі, як поінформували у Комітеті з питань аграрної та земельної політики, офіс підтримки адаптації законодавства України до положень права Європейського Союзу (acquis ЕС), проаналізувавши відповідність законопроекту міжнародно-правовим зобов'язанням та праву ЄС, зазначає, що проект не суперечить Угоді про асоціацію і Регламентом 1107/2009, 547/2011 та 2003/2003.

Підготувала
Галина КВІТКА.

Сьогодні — День місцевого самоврядування

Повноцінне відновлення і подальший розвиток країни без участі громадян неможливі

Напередодні Дня місцевого самоврядування «Голос України» зустрівся з головою Комітету Верховної Ради з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування Оленою Шуляк. Вона очолила комітет у доволі непростий час, сповнений багатьох викликів. Щоб своєчасно реагувати на них і успішно долати, потрібна синергія багатьох людей, переконана політик. Не дарма ж представники громад називають профільний комітет дружнім до місцевого самоврядування. Саме ця синергія, так би мовити, політика згуртованості, й має стати рушійною силою під час нашого шляху до Перемоги та європейського майбутнього. Тож про те, яку роль на шляху до ЄС відіграватиме місцеве самоврядування, яке у щорічному звіті Єврокомісії визначається як основа стійкості України, та які першочергові завдання стоять перед самоврядними органами й комітетом — в інтерв'ю з Оленою Шуляк.

— Пані Олено, 13 грудня буде рік, як ви очолили комітет, і очолили ви його у доволі непростий період, сповнений багатьох викликів. Яким цей рік був для вас і для комітету, чи вдалося реалізувати все задумане?

— Я б охарактеризувала цей рік одним словом — синергія. Ідеться про потужну синергію всіх представників нашого комітету, які мобілізували сили задля конкретних результатів. На сьогодні у нашому комітеті активно працюють 13 підкомітетів, а також 17 робочих груп, які щодня аналізують тонни інформації та напрацьовують необхідні для країни законодавчі зміни. Серед них багато стосуються посилення децентралізації та євроінтеграції, це надважливі вектори руху для нас. У цьому контексті виокремлюю Закон № 3077-ІХ «Про службу в органах місцевого самоврядування», адже він важливий і для реформи децентралізації, і для євроінтеграції у сфері публічної служби.

Цей документ вийшов з підкомітету адміністративно-територіального устрою та місцевого самоврядування, який очолює Віталій Безгін, і він безпосередньо доклав чимало зусиль, щоб документ вийшов у тій редакції, яка буде максимально корисною для країни. На сьогодні закон ухвалено та підписано Президентом, тож у державі запрацюють нові європейські правові та організаційні засади служби в органах місцевого самоврядування як професійної та політично неупередженої діяльності.

Згадаю і законопроект № 4254 про публічні консультації, який наш комітет уже рекомендував до другого читання. Консультації — це вимога часу. Тим паче, ми можемо використовувати безліч інструментів для того, щоб почути і врахувати думку людей: і офлайн, і онлайн. Чималий внесок у створення цього законопроекту та його проведення до зали парламенту для голосування зробила наша колега Аліна Загоруйко. Станом на сьогодні ми очікуємо, що парламент розгля-

не його у другому читанні в першому кварталі 2024-го, бо повноцінне відновлення і подальший розвиток країни без участі громадян неможливі.

Загалом же протягом 2023-го комітет розглянув 120 питань різної спрямованості: законопроекти, питання виконання контрольних повноважень тощо. Було проведено 67 заходів, серед яких засідання, круглі столи, обговорення, консультації, відкриті діалоги. Це командна робота, і перерахувати все просто неможливо, та й не треба, адже головне — це якісна реалізація законодавчих рішень, яка посилюватиме повноваження наших громадян та наблизитиме Україну до ЄС.

— На думку багатьох експертів, зокрема й міжнародних, ми зберігаємо сталість децентралізації попри воєнний стан куди більш ефективно, ніж будь-яка інша країна. На вашу думку, за рахунок чого це вдається?

— Сталість децентралізації насамперед пояснюється неймовірним людським капіталом, бо громада — це перш за все люди. І в нашому випадку це жителі, які об'єдналися заради вирішення спільних питань місцевого значення і які повірили, що вони можуть самостійно обстоювати свої інтереси — і їм це вдалося.

Допомогло і створення дієвих адміністративних структур на місцевому рівні, які навіть у кризових ситуаціях упоралися зі збільшеним обсягом послуг, що надавалися в тому числі й вимушеним переселенцям. Ідеться про повністю сформовані ЦНАПи, відділи соціального забезпечення тощо, які прийняли на себе перший удар.

— Місяць тому Європейська комісія рекомендувала розпочати переговори про вступ України до ЄС. Тож хочу запитати: яку роль на цьому шляху відіграватиме місцеве самоврядування? І які завдання у

контексті європейського шляху стоятимуть перед комітетом зокрема і парламентом у цілому?

— Якщо ми говоримо про місцеве самоврядування, то ми, як країна, повинні повністю впровадити засади пропорційності та субсидіарності (управління за принципом «знизу вгору»). — Ред.). Для цього необхідно врегулювати питання розподілу повноважень між органами виконавчої влади та місцевого самоврядування, а також між різними рівнями самоврядних органів. Ідеться про оновлення закону про місцеве самоврядування, а також галузевого законодавства. Щоб повноцінно забезпечити реалізацію згаданого принципу субсидіарності, слід також впровадити механізм нагляду за законністю рішень органів місцевого самоврядування. Тобто розглянути та прийняти законопроект № 4298 про місцеві державні адміністрації в частині створення органів префектурного типу.

Також слід оновити законодавство, що регулює транскордонне співробітництво (відповідний законопроект № 9450 очікує на друге читання. — Ред.). Це дасть громадам змогу стати більш активними у реалізації програм співробітництва з ЄС, а в подальшому — і в роботі з іншими фінансовими інструментами Євросоюзу.

Також мусимо й далі оновлювати закон про засади регіональної політики, бо він дозволить Україні перейти до реалізації політики згуртованості —

основної політики ЄС, що спрямована на чесний і рівний розвиток регіонів Європи. Але це ще не всі завдання. На законодавчому рівні потребує врегулювання й питання управління структурними фондами ЄС відповідно до вимог статей 174 та 175 Договору про функціонування Європейського Союзу.

— У звіті Єврокомісії також зазначається, що фінансова база місцевих громад має бути зміцнена. Водночас багато критики лунає щодо ухваленого парламентом закону про військовий ПДФО, мовляв, цей закон ставить хрест на децентралізації й фінансовій спроможності громад...

— Питання оптимальної моделі зарахування ПДФО — комплексне та, як б сказала, філософське. Тому і розглядається воно має в комплексі з повноваженнями, на фінансування яких відповідний податок спрямовується.

Значний дисбаланс у військовому ПДФО — це наслідок недосконалої моделі зарахування цього податку. В умовах повномасштабної війни надходження ПДФО із виплат військовим зросло майже у 8 разів, для деяких громад — у понад 20 разів. При цьому багато громад мають значне недоотримання ПДФО, що вимагає пошуку компенсаторів у державному бюджеті для них. Тому виникає логічне запитання: звідки брати ці компенсатори в умовах війни?

Рішення про скерування військового ПДФО до державного бюджету насправді дуже логічне під час повномасштабного вторгнення, адже головна мета

Кожен регіон нашої країни самобутній і неповторний. У кожному громаді намагаються вирішувати і загальнодержавні, і свої особливі проблеми. Народні депутати — це та ланка, яка з'єднує ланцюжок «регіони—державу». Вони намагаються виправити системні помилки на законодавчому рівні, але часто доводиться і просто доносити проблему громадян до представників місцевої влади, адже інструменти для її вирішення — саме там.

Саме для цього в графіку парламентаріїв передбачається час на роботу в округах, а в стінах Верховної Ради створюються міжфракційні об'єднання, які дають додаткові майданчики для вирішення проблем у регіонах.

Народний депутат Павло Сушко, який очолює міжфракційне депутатське об'єднання «Слобожанщина», вже по кілька разів об'їхав усі 56 громад Харківщини за останні два роки. Наша розмова із парламентарієм — про його роботу поза стінами парламенту, про те, які проблеми турбують людей у невеличких містах та селах, а нащо — на деокупованих територіях.

— Наші читачі мають змогу спостерігати за вашою активною волонтерською діяльністю та роботою з виборцями на сході. Очевидно, такий досвід позначається на законотворчій роботі. Розкажіть, про що говорять люди на місцях? На що скаржаться, за що дякують, чого очікують?

— Робота з виборцями допомагає мені не лише в законотворчості. Вона дає змогу допомагати людям вирішувати їхні проблеми. У нас уже протягом багатьох років сприйняття народних депутатів вивернуто. Народного депутата сприймають, як якийсь зло, яке приходить раз на місяць у парламент, щоби натиснути кнопку і отримати свій мішок грошей. У людей чомусь саме таке уявлення про нашу роботу.

Дуже не хочеться, щоб усіх парламентаріїв порівнювали з кимось одним, хто зробиш щось негідне. Уся Верховна Рада України — це ті, кого обрав народ, щоб мати свій голос у владі. Голос кожної людини у парламенті представляє народний депутат, за якого ця людина голосувала. Але в суспільстві завжди є спроби знизити статус народного депутата. Та ключовим у цьому

Для мене ключовим є бажання почути кожну людину,

сталому вислові є слово «народ». Тобто, фактично, це історія про намагання знизити можливість народу звертатися до виконавчої влади.

Для мене в моїй роботі ключовим є бажання почути кожну окрему людину, зрозуміти, що її турбує, й розібратися, на якій вертикалі лежить ця проблема. Якщо це місцевий рівень, то одразу сказати представникам місцевої влади про те, що певну проблему належить вирішити. Є ще обласний і центральний рівень. Якщо проблема є системною, то, звісно, варто тоді втручатися вже на повну. На четвертий рік такої роботи я вже добре знаю, що може оперативно ухвалити необхідні рішення, якщо від них залежить безпосереднє життя людини. Десь доводиться задіювати механізм депутатського чи колективного звернення. Якщо комунікація відбувається правильно,

то будь-яка людина сьогодні може звернутися до Президента, до Прем'єр-міністра чи будь-якого очільника міністерства. І такі факти та приклади є.

— Можете навести якийсь конкретний приклад, коли вдалося вирішити ту чи іншу проблему?

— Мені дуже пощастило з колегами, які оперативну реагують на виклики. Кажу про колег із Верховної Ради, із Кабінету Міністрів... Наведу простий приклад такої співпраці. Невеличке селище поблизу Чугуєва Харківської області. Староста села звернувся з проблемою. Мовляв, відбувається скорочення, і одну листиношу вже звільнили, залишилася лише одна. Навантаження на цю поштарку вдвічі збільшилося, а додаткових грошей за це не нараховують, тому й вона може піти. І усе це відбувається паралельно із поширенням чуток про скорочення поштової мережі. Людина опинилася у вакуумі. До представника місцевої влади ця листиноша навіть не думала звертатися, бо вважала, що це не надто важливе питання. Але от у неї трапилася нагода, поруч опинився народний депутат, і людина озвучила свої переживання. І я зрозумів, що для громади, яка постійно під обстрілами, це питання й справді є дуже важливим. Тому одразу ж на місці записав відеозвернення до генерального директора «Укрпошти» Ігоря Смілянського. А він одразу, з дороги, у потязі, записав відеовідповідь. І ми ще не встигли навіть від'їхати від того селища, а люди одразу ж отримали відповідь із перших вуст на своє, здавалося б, маленьке питання з точки зору системи координат цілої держави.

— Звучить дуже оптимістично й оптимістично. Але, мабуть, не всі питання вирішуються так легко?

— Звісно, є й історії про більш системні й важчі питання. І їх немало. Наприклад, про «Відновлення». Прийнято всі відповідні рішення, щоб люди мали можливість відновлювати своє житло. Але країна вперше проходить таке випробування. Тим більше що воєнний стан триває. Із боку влади було зроблено все — Президент надав доручення, Верховна Рада прийняла закон, Кабінет Мі-

ністрів ухвалив необхідні постанови... начебто все мало працювати, але окремі аспекти виявилися неефективними. Бо є багато незузгоджень і розсинхронізації процесів.

У такій ситуації був дуже потрібний зворотний зв'язок. Для цього, як керівник обласної партійної організації, я щосуботи збираю на робочі засідання наших місцевих депутатів, керівників фракцій, і ми порушуємо проблемні питання, які існують на місцях. На такі робочі наради запрошуємо представників міністерств і різних відомств, які допомагають шукати шляхи вирішення цих проблем. Одним з таких проблем були саме питання по «Відновленню». Чимало нарад було присвячено цій темі, так нам вдалося виправити немало незузгоджень. Під час таких зустрічей і обговорень ми також виявили низку питань, які носять системний характер по всій області.

Наприклад, ситуація з доступними ліками. Усі скаржилися на те, що їх немає. Ми запросили на таку свою нараду представника профільного міністерства і попросили для місцевих і народних депутатів розказати, як має працювати система забезпечення ліками в Харківській області. Так, стало відомо, що система в країні працює. Обласний склад повністю забезпечений ліками, навіть тими, що призначені для лікування хронічних хвороб. Тож, на думку міністерства, жодних проблем із забезпеченням не мало би бути. А реально вони були. Мені вже самому стало цікаво, як так вийшло. З'ясувалося, що аптеки, як приватний бізнес, працюють із програмою доступних ліків за власним бажанням. А сімейні лікарі не завжди давали вичерпну інформацію про наявність медикаментів у тій чи іншій аптеці. І ще один аспект — не всі аптеки в поліклініках чи лікарнях працювали з програмою доступних ліків. От і виходило, що людина приходила на прийом, отримувала рецепт, спускалася вниз у аптеку, а там за ліки, які мала би отримати безплатно, доводилося платити.

Ця проблема лежала в площині й місцевої, і центральної влади. Як вихід після нашої зус-

країни — це оборона та Перемога. Ми його збалансували через інструменти різних дотацій для бюджетів громад у 2024 році, які отримують менші надходження. Зараз ми активно опрацюємо інші моделі зарахування ПДФО, які б дали змогу цей податок розподіляти більш рівномірно та справедливо.

Дуже ймовірно є модель, коли зарахування ПДФО відбуватиметься не за місцем реєстрації роботодавця, а за місцем проживання працівника. Багато експертів вважають, що така модель більш ефективна. Тому зараз триває моделювання, яке дасть змогу, спираючись на дані, проаналізувати різні моделі зарахування податку для різних типів громад — сільської, селищної та міської.

— **Невід'ємною складовою євроінтеграції України є також синхронізація діяльності Комітету з питань місцевого самоврядування та Комітету регіонального розвитку Європарламенту. Як просувається робота у цьому плані?**

— Спільна робота з комітетом Європарламенту — це справді дуже цінний досвід, і на сьогодні ми не лише мали нагоду спілкуватися з ними віддалено, а й працювати очно, коли їх представники спільно з головою Юнасом Омарже перебували з робочим візитом у Києві. У фокусі нашої співпраці — пріоритетні напрями реформ при роботі з коштами з Українського фонду у розмірі 50 мільярдів євро, який Європарламент затвердив задля підтримки нашої країни. Йдеться про багато завдань, які стосуються продовження політики децентралізації, відновлення, зокрема «зеленого», побудови антикорупційної інфраструктури, впровадження ще більшої цифровізації, що дасть змогу виводити всі життєдіяльні

процеси громад та країни в цілому в прозору та доброзичливу площину. Від нас очікують формування та представлення державної політики щодо різних функціональних типів територій із подальшим претендуванням на окремі фонди ЄС щодо них. І ця політика обов'язково мусить мати всі антикорупційні запобіжники.

— **Ще одне важливе питання, яке також стосується нашого європейського майбутнього, — реформа державного управління. З одного боку ухвалення закону про політично значущих осіб — це була вимога з боку ЄС щодо відкриття перемовин про членство вже цього року. З другого — пожиттєвий статус де-факто законсервує сферу державних топ-посадовців назавжди, і про реформу можна забути. Який вихід з цієї ситуації?**

— Ухвалений парламентом євроінтеграційний законопроект передбачає нагляд за фінансовою діяльністю політиків та держслужбовців, але посилені фінмоніторинг не є довічним. Зараз тривають жваві обговорення нібито незручностей фінмоніторингу. В законі чітко написано — банк посилено моніторить політично значущу особу протягом 12 місяців після її звільнення з посади. Якщо за цей період не виявлено сумнівних фінансових операцій, наприклад, використання офшорів, купівлі дорогої нерухомості, то критерій високого ризику знімають і експосадовця моніторять, як будь-якого звичайного клієнта банку. Надалі банк може повернути посилені фінмоніторинг політично значущої особи, якщо вона проводить нехарактерно великі фінансові операції. В усіх інших випадках довічний посилений моніторинг не передбачений.

Слід розуміти, що ухвалення цього законопроекту

було вимогою ЄС для початку переговорного процесу щодо членства в Євросоюзі, а також вимогою МВФ, фінансову допомогу від якого ми очікуємо. Але є ще більш важливий аспект: вимога українського суспільства щодо впровадження антикорупційної політики. Ми бачимо, наскільки великий запит у людей щодо політики публічності та прозорості. Власне, це було основоположним чинником для парламентаріїв. Тому, навіть попри те, що наше законодавство у цьому плані тепер буде в рази жорсткішим, ніж у країнах Євросоюзу, ми мали це зробити і зробили.

— **Усі українці прагнуть Перемоги. Але наша Перемога — це не лише вигнати росіян із нашої землі. Це ще й побудувати успішну країну, і тут велику роль відіграватимуть органи місцевого самоврядування. Але без їх очищення це неможливо. У цьому контексті хочу запитати про долю урядового законопроекту № 7476, за яким члени заборонених партій втрачають мандати місцевих депутатів.**

— Наш комітет надав висновок щодо цього законопроекту для парламенту ще до того часу, коли я обійняла посаду голови. Тому донині рішення щодо включення його до порядку денного — виключно за погоджувальною радою. Водночас я повністю підтримую таку люстрацію. Вважаю, Україні варто позбутися проросійських політичних еліт раз і назавжди. Але це обов'язково повинно бути в конституційний спосіб, щоб наші європейські партнери визнали законність такого рішення. Скажу навіть більше, спільно з колегами з комітету з інших фракцій ми також розробили законопроект № 9081-1, який є логічним продовженням цієї історії — щодо обмеження на обрання депута-

тів від заборонених партій. Це альтернативний документ до базового. Але якщо у першому документі прив'язка була до початку повномасштабного вторгнення, то ми запропонували відштовхнутись від загального початку відкритої агресії РФ проти України, який у законодавстві визначено як 19.02.2014 року. Мета цих дат — зробити неможливим, щоб «регіонали», які відсиджувалися протягом останніх років, обралися в майбутньому.

— **У контексті очищення місцевої влади неабиякий інтерес викликає інформація щодо напрацювання законопроекту про критерії можливості/неможливості проведення повоєнних виборів. На якій стадії документ нині?**

— Для початку вкотре наголошу, що розроблення цього документа в жодному разі не означає проведення виборів під час війни. Втім, мусимо працювати над цим питанням уже, як і над дуже багатьма іншими, щоб після Перемоги не зволікати з вирішенням надважливих питань. Ми розуміємо, що незалежно від того, коли відбудуться післявоєнні вибори, вони мають відбуватися вільно, справедливо та відповідати європейським стандартам і належній практиці. Тому комітет уже сьогодні робить усе для того, щоб законодавча база була розроблена на основі демократичних підходів для проведення демократичних і безпечних виборів.

Зараз цей законопроект на стадії розробки та обговорень. У ньому йдеться про критерії можливості або неможливості проведення виборів чи референдумів на різних типах територій. Також порушуються питання умов, які необхідні для організації та проведення післявоєнних виборів: які державні органи бу-

дуть уповноважені приймати рішення щодо можливості чи неможливості проведення виборів, на яких територіях, яким буде порядком оскарження та апеляції відповідного рішення тощо.

— **Це буде єдиний законопроект щодо перехідного періоду з поновлення самоврядування на деокупованих територіях?**

— Ні, не один. Буде ще ціла низка законопроектів, адже без них ми повноцінно не зможемо організувати цей перехід. Зокрема, знадобляться комплексні зміни до Виборчого кодексу, що передбачатимуть можливість використання тимчасових споруд як виборчих дільниць, неможливість бути спостерігачами особам, які є громадянами інших держав, щодо яких застосовані санкції, можливість утворення закордонних виборчих дільниць поза межами закордонних дипломатичних установ тощо.

Також обговорюються зміни до законодавства щодо особливостей забезпечення організації проведення виборів після припинення воєнного стану в Україні, можливі зміни щодо членів ЦВК та обов'язкової сертифікації виборчих комісій, а також щодо неможливості проведення виборів на окремих територіях.

Але ще раз наголошу: ці зміни в процесі розроблення, тому про якісь остаточні рішення говорити зарано.

— **Які ще завдання стоять перед комітетом на найближчу перспективу?**

— Серед пріоритетних напрямків — продовження децентралізації, посилення участі організацій громадянського суспільства та громадських активістів у процесах вироблення рішень у громадах, вдосконалення реалізації прав громадян на участь у місцевому самоврядуванні,

зокрема у контексті відбудови. Також — робота над розвитком та поширенням практик створення органів самоорганізації населення та багатогранного.

Власне, всі наші законодавчі напрацювання та плани синхронізовані з Дорожньою картою децентралізації Міністерства відновлення і передбачають подальшу реформу місцевого самоврядування.

Працювати є над чим, а головне — маємо конкретне бачення, як діяти далі з урахуванням вимог європейських колег та запиту українських громад.

— **Ми вже згадували про високу оцінку децентралізації нашими міжнародними партнерами, які називають її одним із стовпів стійкості нашої держави у боротьбі проти загарбників. Але ці стовпи — це звичайні українці, які щодня приймають сотні викликів і долають їх, тим самим наближаючи нашу спільну Перемогу над ворогом. Що б ви побажали представникам громад із нагоди їх професійного свята?**

— Представники громад стали рушіями багатьох реформ та ініціатив, двигуном, який штовхав та тиснув приймати швидкі, інколи непопулярні рішення задля підвищення добробуту своїх мешканців. Варто розуміти, що всі вони — це звичайні українці, які щоденно надають послуги жителям територіальних громад, саме через призму їхньої діяльності, ефективності та результативності в багатьох випадках формуються сприйняття та імідж усієї державної машини. Зокрема й на міжнародній арені.

Тому хочеться побажати їм лише одного — і надалі працювати на благо своїх територіальних громад, розбудовувати їх у такий спосіб, щоб кожен і кожна пишалися своїм місцем проживання.

Записала
Олена ГОРБУНОВА.

ВІСТІ З ГРОМАД

Компи для книгозбірні

Рокитнівська. Рокитнівська селищна бібліотека отримала п'ять комплектів комп'ютерної техніки з Німеччини. А ще благодійники (а це католицька публічна бібліотека Св. Андреаса міста Клопенбург) подарували книгозбірні настільні ігри та літературу для юних відвідувачів. Юні читачі одразу взялися освоювати компи. Про це повідомив рокитнівський селищний голова Григорій Таргонський.

Пожежникам знадобиться

Миляцька. Ця прикордонна громада, яка має чотири пожежні команди, отримала для них допомогу від Фонду міжнародної солідарності Республіки Польща у партнерстві з Польським Банком розвитку. Це дефібратори, набір невідкладної допомоги та педіатричний модуль. Директор Миляцького ЦПМСД Світлана Миронюк проконсультувала пожежників та працівників сільради щодо практичного застосування отриманого медобладнання. Про це розповів миляцький сільський голова Федір Хлебович.

«Миколайчики»

від фінів

Привільненська. Волонтери з Фінляндії подарували учням громади 12 проєкторів. Серед отриманої громадого гуманітарного вантажу також медичні засоби, одяг, інструменти тощо, які найближчим часом буде перенаправлено в медичні заклади та на території, що зазнали руйнувань внаслідок російської агресії, пообіцяв привільненський сільський голова Юрій Момотюк.

Добірку підготувала наш власкор із Рівненщини
Олександра ЮРКОВА.

Зрозуміти, що її турбує, і допомогти у розв'язанні проблеми

трічі міністр охорони здоров'я Віктор Ляшко запропонував змінити умови для ліцензування аптек. Якщо аптека хоче працювати на території лікувального закладу, то повинна буде працювати з програмою. Зараз це рішення вже пройшло розгляд регуляторною службою і ось-ось має бути оприлюднене. Але голова Харківської обласної ради Тетяна Єгорова-Луценко вже збрала керівників лікарень і, не чекаючи, доки набере чинності рішення з ліцензуванням, попросила переглянути договори з аптеками, які не хочуть допомогти державі забезпечити громадян доступними ліками.

— **Наші читачі мали змогу довідатися про проблему із заготівлею дров для опалення на зиму. Ви активно опікуєтесь цим питанням. Його вирішення теж на стику місцевої та державної влади?**

— Ці проблеми з'явилися на рівні старостинських округів. Люди в кожному селі на Харківщині запитували: де їм брати дрова? За що їх купувати, якщо пенсія лише 2,5 тисячі гривень, а запас на зиму може стати, наприклад, у 36 тисяч. Із цієї проблемою я звертався до Прем'єр-міністра. Так і має працювати система — коли люди бачать, що їхня проблема не вирішується на місці, вони звертаються до народного депутата, якого вони обирали. А той уже — до представників виконавчої влади. Я скористався можливістю і звернувся до Прем'єр-міністра під час однієї з перших за часів повномасштабного вторгнення годин запитань до уряду на пленарному засіданні. Очільник Кабміну пообіцяв виправити ситуацію і погодився із тим, що її треба вирішувати. Людина в селі не має відчувати різниці порівняно з людиною з міста і повинна повною мірою користуватися своїм правом на пільги й отримувати субсидію. Бюрократична машина гальмувала процес. А зима вже була на носі. І ми не переставали говорити про цю проблему за кожної нагоди. Було різне. Наприклад, у головного державного монополіста в цій сфері, агентства лісових ресурсів України, на моє запитання від мешканців: «Чому людям не роздати сухостій, який гние в лісах та лісосмугах?» — мені відповіли, що цей сухостій потрібен

для жучків та павучків. Я навіть не наважився донести це людям, бо вони не повірили б, що мені так відповіли. Подумали б, що я сам вигдавав.

Було й таке, що мені надсилали, наприклад, звіт про проведену інформаційну кампанію, під час якої мешканцям начебто повідомили про те, куди звертатися за дровами. На практиці це працювало так — радять людям звертатися в сусідній лісгосп. Але лісник, який представляє це господарство, в телефонній розмові каже, що дрова справді є, вони ростуть у лісі. Мовляв, приїжджайте, ми вам дамо пилки, й напилаете собі. Але навіть за такої ситуації головний лісничий упевнений, що населення дровами забезпечене.

Усе це довелося нам пройти. У результаті, завдяки неодноразовим зверненням і офіційним листам до Прем'єр-міністра і його волі, урядом прийнято рішення про збільшення розміру субсидії майже вдвічі — із 7 до 16,2 тисячі гривень. Це вже реальна сума, на яку можна купити дрова. Першу проблему подолано.

Та є ще одна. Якщо людина має паї, то сума оренди паїв вважається прибутком людини. І вона враховується при нарахуванні субсидії. Але фермер може й не платити власнику оренду плату за ці паї, якщо, наприклад, поле заміноване. Він просто не має з чого платити. І виходить, що держава не дає грошей і фермер їх не дає. Тепер ми про це говоримо і намагаємося вирішити. На цьому етапі мали би долучитися представники місцевої влади. Бо вони добре знають ситуацію — який фермер не має з чого виплачувати паї, який родині потрібні дрова.

Було би добре цього року напрацювати з цього питання певний алгоритм — хто що робить, у якій послідовності й у якій терміни, яка відповідальність і хто підстрахує, якщо щось піде не так. Дуже хотів би, щоби наступного року все вже працювало як годинник і люди не думали, як їм пережити зиму.

— **Підсумовуючи, можемо вийти на таку рекомендацію: не варто злитися на народних депутатів, навпаки, потрібно виходити з ними на**

контакт і доносити свої, навіть на перший погляд невеликі, проблеми?

— Часто запитую в людей: якщо хтось у вашому селищі зробить щось погане, чи можна всіх жителів у ньому вважати поганими людьми? Звісно, ні. Так само в будь-якому колективі є люди, які тягнуть команду назад, а є й ті, хто просуває її вперед. За однією людиною не можна судити про всіх. Я себе вважаю парламентарієм від народу. Люди дали мені повноваження на вирішення своїх проблем. І це мені реально допомагає — завжди спираюся на звернення від громадян. Мій обов'язок передати їхнє звернення далі й проконтролювати його вирішення.

— **Із якими словами хотіли би звернутися з нагоди Дня місцевого самоврядування саме до наших громадян, а не до представників місцевої влади?**

— Важливо, щоб мешканці на місцях відчували підтримку з боку представників влади, яку вони обирали. Для цього повинна бути налагоджена комунікація від найнижчої ланки — між мешканцями і старостою села чи головою громади. Люди повинні знати, до кого звертатися в разі виникнення проблемних питань чи порушення їхніх прав.

Далі вже керівники на місцях, якщо проблемі не можуть вирішити, мають звернутися на обласний рівень і на центральний, якщо такого втручання потребує те чи інше питання. Саме такий зв'язок ми намагаємося налагоджувати в кожному селі, містечку, громаді, де працюємо. Це має такий вигляд: люди обирають активіста від свого населеного пункту, ми обмінюємо їх контакти з місцевим керівництвом, нашим місцевим депутатом від партії і також залишаємо контакти моїх помічників. Якщо питання не вирішується чи хтось просто не хоче його вирішувати, люди через моїх помічників звертаються до мене. Спільно шукаємо шляхи вирішення.

Сьогодні влада на всіх рівнях має працювати як єдиний механізм для допомоги людям, задля підтримки громадян, заради Перемоги.

Розмовляла Надія СМІАН.

Сьогодні — День місцевого самоврядування

Гуртуємося, щоб пережити війну та зберегти своє місто для нинішніх і прийдешніх поколінь

Як очаківці дають собі раду

Очаківська міська територіальна громада Миколаївського району з початку повномасштабного вторгнення не обстрілювалася ворогом лише кілька днів. Утім, депутати міської ради жодного разу не пропустили сесій. І засідання завжди відбувалися в режимі офлайн. Попри тривоги та обстріли. Як вдається працювати органам місцевого самоврядування на території, що розташована в зоні активних бойових дій, дізнався «Голос України».

Тут залишилася половина жителів

В мирний час у причорноморському затишному Очакові проживало 16 тисяч мешканців. Під час курортного сезону ця кількість збільшувалася в рази. Відпочивальників з усієї країни приваблювало все — море, сонце, повітря і досить прийнятна ціна за все це задоволення, враховуючи житло. Місцеві за сезон могли заробити собі на рік, а бази відпочинку справно наповнювали місцевий бюджет.

Нині в Очакові залишилася половина з місцевих мешканців. З них 700 дітей. Не всі готові жити в стані повітряних тривог та постійних обстрілів. Але навіть ті, хто залишився в своїх, інколи напівзруйнованих, будинках, не хочуть їх полишати. Бережуть, дбають. Багато з очаківців, які мають роботу в місті, на ніч переїжджають в Осетрівку чи Чорноморку, що розташовані близько до Очакова. В них там є дачні будиночки або будинки, за якими попросили приглядати ті, хто поїхав. По тих селах не так сильно гаять окупанти. А зранку люди просто повертаються на роботу до Очакова. Перемовляючись між собою: «Як ти, у вас сьогодні не влучило? — Та ні, пронесло. В нас тільки вікна повибило. — Та то ж не біда. Аби дах на зиму не знесли».

Очаківці настільки звикли до обстрілів, що розуміють залежно від сигналів тривоги, як діяти. Так, місцевий підприємець Олександр Громовий ділиться: «Зазвичай в інших містах оголошують повітряну тривогу перед підльотом ракет, «шахедів». Люди мають час сховатися в укриттях, захистити свої родини. В нас інша ситуація, стріляють з Кінбурнської коси, час прильоту снарядів 2—3 секунди. Наприклад РСЗВ «Град», які найчастіше обстрілюють, ствольна далекобійна артилерія, великокаліберні міномети, крилаті ракети «Калібр», касетні боєприпаси, авіаційні ракети «повітря-земля», фосфорні боєприпаси. Вся зброя, яку має на озброєнні російська армія, задіяна при обстрілах Очакова».

ФАКТ

У перший день повномасштабного вторгнення із самого ранку в Очакові пролунали вибухи. Ракетами типу «Калібр» були вражені військові об'єкти, загинули люди.

Снаряди прилетіли до міста і на початку квітня із захопленої окупантами Кінбурнської коси. Внаслідок тих прильотів загинули сім і було поранено понад 20 осіб.

Наступного масованого удару було завдано наприкінці травня 2022-го, тоді постраждала житлова інфраструктура, деякі райони залишилися без газу — та електропостачання.

28 червня Очаків також пережив масштабну атаку: пошкоджено міський ринок, будівлю Палацу культури, приватний сектор та житлові будинки. Три людини загинули, зокрема шестирічна дівчинка. Сім дістали поранення.

На початку серпня 2022 року росіяни обстріляли місто з важкої артилерії, зруйнувавши електропідстанцію та знеструмивши кілька районів. Дивом минулося без жертв.

4 вересня в Очакові російська ракета влучила в елеватор, знищено півтори тисячі тонн зерна, пошкоджені приватні будинки.

9 січня 2023 року зафіксовано найпотужніший вибух за весь час воєнних дій росії на території України, внаслідок якого було пошкоджено житлові будинки та інфраструктуру міста. Обстріл був такої сили, що вибухова хвиля дісталася і Миколаєва.

Один з останніх масованих ударів по місту стався 21 липня 2023-го. Тоді ворог зруйнував міську бібліотеку. Вибухи і тривоги лунають в Очакові і зараз.

Заступник очаківського міського голови Олексій Васьков підтверджує, що за весь період повномасштабного вторгнення ворог обстрілює не лише вночі, а й вдень. Наймасованіший удар був 10 січня 2023 року, коли в місті було пошкоджено до 70% усіх домоволодінь, а це п'ять тисяч будинків. Тоді внаслідок ракетного влучання в сховище протикорабельних мін часів Другої світової війни поранення дістали 15 осіб, у тому числі дворічна дитина. Спостерігається така тенденція — коли обстрілів стає менше, люди повертаються до міста, більше — до приватних будинків.

«У нас кожен незалежно від його статусу має право отримати гуманітарну допомогу раз на два місяці, раніше видавали раз на місяць. За кількістю виданих продуктових наборів та іншої допомоги визначаємо кількість населення. Звісно, більше допомоги від благодійників людям з особливими потребами, похилого віку, багатодітним родинам. У роботі комунальних служб проблем немає. Враховуючи безпекову ситуацію. Вода, світло та опалення забезпечуються безперебійно. До речі, індивідуальне опалення ми зробили ще до війни. Сміття вивозиться, дороги ремонтуємо, міську територію впорядковуємо. Працюють магазини, пошта, заправки, надаються побутові та інші послуги», — зазначає Олексій Васьков.

Без податку буде складно

За весь час повномасштабного вторгнення депутатський корпус Очаківської міської ради проводив лише очні засідання. Депутати збиралися навіть у бомбосховищах.

«На території Миколаївського району, до якого входить Очаків та Кінбурнська коса, працює районна військова адміністрація. В Очаківській міській раді немає статусу «військова». Сесії міськради завжди проводилися офлайн, для чого збиралися в обладнаних сховищах, — зазначає Олексій Васьков. — З 26 депутатів, включно з міським головою, 20 постійно присутні в місті і на сесіях міськради. Вони

Заступник очаківського міського голови Олексій Васьков задоволений роботою місцевих депутатів.

виїжджають, заїжджають, але коли відбувається пленарне засідання, ми голосуємо наживо. Так само і засідання виконкому. Це була і воля міського голови, і депутатів. Ми показали нашим людям, що влада є на місці, ми нікуди не ділися. Це такий стимул для мешканців».

Тож усі першочергові проблеми міста з боку депутатів розв'язували дисципліновано та оперативно. Зокрема, все, що стосується життєбезпечення міста та містян, перерозподілу коштів бюджету. Ворог розбомбив елеватор, треба було вирішити питання з доставкою борошна; пошкодив дахи — до зимі їх переважно відремонтували; на кошти від військового ПДФО зробили дороги та провели благоустрій. Взагалі місцевий бюджет на 94% складався з ПДФО, адже Очаків — місто військових.

«Звісно, прийняття закону щодо вилучення ПДФО ставить під загрозу утримання на сьогоднішньому рівні тарифів і розвитку нашої комунальної інфраструктури, ремонт пошкоджених будинків, виплату соціальної допомоги, підтримку закладів освіти та охорони здоров'я тощо. Виходячи з показників бюджету на наступний рік, нам не вистачає навіть на забезпечення заробітної платою працівників міської ради та її виконавчих органів. Обіцяли надати державну дотацію на рівні 2021 року, але поки що я не бачу її в наведених контрольних цифрах. Якщо до початку бойових дій бюджет ще наповнювався за рахунок роботи баз відпочинку, дитячих таборів, окремих підприємств, то тепер ми залежимо винятково від військового ПДФО та державних субвенцій. Наступний рік буде дуже складним для Очакова», — зізнається заступник очаківського міського голови Олексій Васьков.

Утім, він сподівається, що очаківці витримають усі випробування завдяки своїй згуртованості та патріотизму. Сьогодні над Очаковом взяли своєрідне шефство міжнародні партнери з Нідерландів та Німеччини. «Ми запропонували декілька проєктів, які можуть бути схвалені іноземними друзями. Нас та ще три громади відібрали на отримання міжнародних грантів.

Не припиняється діяльність комунальних служб з ремонту доріг.

Вони будуть спрямовані на вирішення економічних та екологічних питань, транспорту, соціальні проєкти. Тож не стоїмо на місці, а дбаємо про те, як відбудувати місто після Перемоги», — каже Олексій Васьков.

Влада очима людей

Містяни, які не виїжджали з Очакова, схвально оцінюють діяльність очаківського міського голови Сергія Бичкова та його заступника Олексія Васькова.

Так, Олександр Громовий каже, що міська влада потурбувалася про безпеку, встановивши десяток бетонних укриттів у різних мікрорайонах. Також усі підвали, які є в місті, пристосовані під сховища. Нещодавно відкрили сучасне укриття в одному з навчальних закладів. Тепер діти можуть навчатися за змішаною схемою. «І мені доводилося ховатися в таких сховищах, коли обстріли застали серед вулиці. Вважаю, що влада в нас на своєму місці. Працює системно. Керівництво точно в місті. Я постійно зустрічаю і міського голову, і його заступника. Хтось, може, критикує за використання бюджетних коштів на не першочергові заходи. Але в Очакові так історично склалося, що є чимало вулиць, на яких просто ніколи не було асфальту. Наприклад, мікрорайон Чижиківка, де люди прожили життя, не бачивши асфальту. Фактично зараз ведеться не ремонт, а нове будівництво доріг. Я підтримую такі дії влади. Навіть коли знову буде обстріл, то пошкодять метр на метр асфальту, комунальники залатають. А дороги залишаться на десятих роках, на покоління», — ділиться Олександр Михайлович.

Завідувачка міської бібліотеки Ганна Біла разом із іншими жінками-волонтерками видає містянам гарячі обіди. Влада активно підключається до процесу надання гуманітарної допомоги, продуктових наборів. «Коли в січні цього року ворог пошкодив більшість очаківських будинків, людям видавали будівельні матеріали — фанеру, дошки, шифер, які зберігалися на складі КП «Благоустрій». Пишеш заяву до міськради і отримувеш матеріали. Хто не міг самостійно залатати вікна та дахи, тим допомагала

міська влада. Щоб хоч взимку, коли холод, закрити вікна та дахи. Люди пристосовуються до життя в таких умовах. Я не скажу за весь Очаків, але я живу. І всі, з ким я спілкуюся, живуть з надією на Перемогу», — розповіла Ганна Вікторівна.

Євдокія Біляєва також згадала про вибух на складі. Бо на той час була на роботі в будинку, що в центрі міста. Каже, удар був страшною сили, усі побігли до підвалу з працівниками інших організацій, що в тій будівлі. «Аж раптом будинок здригнувся, підвал засипало пилюкою, ми одне одного навіть не бачили. Я подумала, що попали в нас. Наступними днями ми вийшли розбирати завали. Працювали всі — від голови суду до прибиральниць. Одне одного підтримували, допомагали. Завдяки владі залишили опалення, щоб не замерзла система. Зашили дуже швидко нам вікна. Вважаю, що саме завдяки взаємодії між владою і містянами повністю підтримується життєздатність міста. Влада, вони — просто герої. Не було жодного дня, коли б вони не працювали. Місто не велике, одне в одного постійно на очах», — розповіла Євдокія Костянтинівна.

Звісно, не кожен очаківець задоволений діями влади. Та й не може такого бути, щоб усіх все влаштувало. То бруківку не там кладуть, то дороги ремонтують бюджетним коштом, то навели лад, де ніколи його не було. Але і у влади є що відповісти.

«Уявіть, що ми завтра перемогли в цій війні, — висловлюється Олексій Васьков. — А хто повернеться до міста, в якому зруйновані будинки, замість доріг — багнюка, не працює інфраструктура? Ті, хто переїхав до більш благополучних населених пунктів чи закордон? Звісно ні. А ми вкрай зацікавлені, щоб до Очакова поверталися місцеві жителі, особливо молодь. Тому і гуртуємося громадою, щоб пережити війну та зберегти своє місто для нинішніх і прийдешніх поколінь».

А ще городяни сподіваються, що Очаків отримає статус «Місто-герой». Він його точно заслужив.

Олена ІВАШКО.

Миколаївська область.

Фото автора.

Питання створення трибуналу – на кожній важливій зустрічі

Днями в Україні з візитом побувала міністром закордонних справ Нідерландів Ганке Брейнс Слот. Під час зустрічі з Президентом Володимиром Зеленським (на знімку) було обговорено ключові аспекти відносин між Україною та Нідерландами.

Зокрема, Президент поінформував про ситуацію на фронті й стратегічні цілі у відсічі повномасштабній агресії рф. Було обговорено пріоритетні потреби українських захисників, насамперед щодо посилення протиповітряної оборони, забезпечення додаткових артилерійських систем калібру 155 мм і боєприпасів, а також підготовки українських пілотів на винищувачах F-16 за підтримки Нідерландів.

Також йшлося про функціонування альтернативного «зернового коридору» та посилення його захисту.

Володимир Зеленський і Ганке Брейнс Слот приділили увагу реалізації Української формули миру, зокрема, підготовці четвертої зустрічі на рівні радників із питань безпеки та зовнішньої політики, а також Глобального саміту миру.

Сторони обговорили подальші кроки у створенні спеціального трибуналу щодо злочину агресії росії проти України.

Глава держави та міністр закордонних справ Нідерландів зосередили увагу на питанні європейської інтеграції України та підготовці до грудневого засідання Європейської ради. Володимир Зеленський зазначив, що вже найближчими днями очікується ухвалення Верховною Радою України низки євроінтеграційних законопроектів.

Фото з сайту president.gov.ua

ЗА ПОРЕБРИКОМ

Вони не хочуть помирати

російські телеграм-канали обговорюють звернення родичів військовослужбовців в/ч 95411 із західного військового округу, яких «навмисне винищують» під Авдіївкою. Під листом до кремлівського диктатора путіна, який потрапив до «Важких історій», підписалося понад 100 осіб.

Родичі пишуть, що людей кидають у «нову м'ясорубку», щоб до прямої лінії путіна з родичами взяти Авдіївку і доповісти про «нову перемогу».

«Є іронічний погляд на нинішні фронтні події — це, мовляв, битва за хатинку лісника. Авдіївка, це взагалі дець і навіщо? Якщо Авдіївка до Нового року, та хоч і пізніше, але все-таки буде наша, то це буде велика перемога», — іронізує з путінської орди один з російських публіцистів.

Автори листа пишуть, що мобілізовані 10 місяців живуть в окопах, ходять по трупах, а командування відправляє до штурмових рот навіть поранених середньої тяжкості.

«Ми говоримо путіну: поразьте особовий склад, скільки залишилося в наявності, а не з військових квитків і з того, про що в доповідях йдеться. Чоловік каже, що вони там по трупах ходять, ними просто все завалено», — розповіла дружина військовослужбовця.

росіяни втішають: якщо візьмуть Авдіївку, розпочнуться мирні переговори. Масовий штурм на авдіївському напрямку перетворився на найбільше кладовище для росіян з початку війни, і родичі мобілізованих почали бити на сполох. Хто хоче померти за путінську божевільну маячню?

Як повідомляє РБК, майже 70% росіян віком від 14 до 35 років не готові пожертвувати собою заради «могутності та суверенітету росії». Це результати дослідження у 43 регіонах, проведеного академічними науковими установами рф.

Не готові змінити звичний спосіб життя майже 68% молодих росіян. Проти замороження зарплат і стипендій — 87%, проти обмеження Інтернету — 69%. Більше половини опитаних не готові відмовитися від товарів, вироблених на Заході. Стосовно обмеження масових заходів та посилення контролю за діяльністю ЗМІ голоси розділилися порівну між прихильниками і противниками.

За інформацією росстату, в рф налічується майже 38,8 млн росіян віком від 15 до 36 років — це 26% від загальної кількості населення. Реакція на несприйняття молоддю агресивної політики фашистського режиму виявилася моментальною. У вівторок міністр освіти сергій кравцов доповів путіну, що тепер почнуть вербувати прихильників ще з дитячих садків, чого не було навіть за часів срр. У дитсадках анонсують появу нового «патріотичного руху» під назвою «орлята росії» — аналог «жовтенят», яким колись охоплювали учнів молодших класів. «Це наше завдання на найближчу перспективу», — доповів міністр диктатору.

Дуже дорогою виявилася ціна за підтримку путінської авантюри і в матеріальному стосунку. Після запровадження західними країнами стелі цін на російську нафту, рф втратила 34 млрд євро експортної виручки. Стільки путінський режим витрачає протягом року, за даними Центру досліджень енергетики та чистого повітря (CREA), на безпеку.

«путін та його нечисть, починаючи війну з Україною, не думали про майбутнє росії. Так само, коли вони заарештовують чи виганяють із країни молодих людей зараз, коли посиляють солдатів на смерть у злочинній війні з Україною — вони про майбутнє росії не думають. Втриматися при владі сьогодні — це сенс їхнього існування. Війна проти жінок та молоді, війна проти російської культури — їхні інструменти», — таким побачив путінський режим російський економіст Костянтин Сонін.

Богдан КУШНІР.

Румунія готова взяти активну участь у відновленні нашої держави

У цьому прем'єр-міністр Румунії Марчел Чолаку запевнив держсекретаря США Ентоні Блінкена, з яким він зустрівся у Вашингтоні, де перебував з робочим візитом.

Під час розмови з представником Білого дому Чолаку зазначив, що уряд Румунії не втомився від допомоги Україні, але зазначає певних політичних витрат. Проте вони є менш важливими, ніж прецедент, який можуть створити успіхи росії у цій війні.

«Румунія була й буде з Україною, поки та не здобуде перемогу над рф. Румунія вже давно засвоїла урок щодо росії. Ми знаємо їхні апетити і систему агресії. Ось чому, крім партнерства, яке ви маєте з Румунією,

ми просимо завжди пам'ятати про Республіку Молдова. Це найуразливіша країна в Європі після України, де триває збройний конфлікт, а в Республіці Молдова також є конфлікт та гібридна війна проти президента Маї Санду та демократичного уряду», — наводить слова Марчела Чолаку Digi24.ro.

Ентоні Блінкен наголосив на вирішальній ролі Румунії у забезпеченні обороноздатності України та експорту українського зерна з портів країни.

«Ми вдячні Румунії за допомогу, надану Україні, та за співпрацю у Чорному морі. Наші країни також тісно співробітничують у цивільних питаннях, ми дуже ті-

сно співпрацюватимемо й у майбутньому, і результати буде видно в найближчому прогресі», — заявив держсекретар США.

У цьому контексті Чолаку зазначив, що сильними сторонами Румунії є безпека, географічна близькість, морське, річкове, залізничне та автодорожнє сполучення з Україною. Це чудові можливості, які можуть зацікавити американські компанії, котрі захочуть брати участь у реконструкції України. І Румунія готова сприяти їм у цьому. За його словами, країна готова взяти на себе ключову роль у відновленні України після завершення війни, яку розв'язала росія.

Ярослав СЕРГІЄНКО.

Клімат теж страждає від війни

На полях Кліматичної конференції ООН (COP-28), що відбувається у Дубаї, Міндовкілля спільно з Ініціативою з обліку викидів парникових газів від війни та ГО «Екодія» представили дані третього проміжного дослідження кліматичних збитків, спричинених російською війною в Україні.

За даними дослідження, загальні кліматичні збитки, які спричинила та має компенсувати росія, оцінюються у 9,6 мільярдів доларів. Загальний обсяг викидів після 18 місяців війни оцінюється в 150 мільйонів тонн CO₂e. Це перевищує річний обсяг викидів такої високорозвиненої країни, як Бельгія, інформують у Міндовкіллі. «росія має відшкодувати Україні цю суму як репарацію за викиди, спричинені війною», — зазначила заступниця міністра Вікторія Киреева.

Однак ні в міжнарод-

ній кліматичній політиці, ні в міжнародному гуманітарному праві немає чіткого способу зобов'язати її до цього. «Це не означає, що росія неможливо притягти до відповідальності. Україна разом з міжнародними союзниками формує Міжнародний компенсаційний механізм, щоб фінансувати відновлення. Ми переконані, що збитки, завдані клімату, мають бути частиною цього механізму та реєстру завданої шкоди, який розробляють під егідою Ради Європи», — зазначив провідний ав-

тор дослідження Леннард де Клерк.

Загалом дослідники оцінюють викиди від бойових дій у 37 млн тонн CO₂e.

Ще 22,2 млн тонн спричинені пожежами — їх кількість зросла у 36 разів протягом першого року повномасштабної війни порівняно з 12 місяцями до вторгнення.

До речі, презентація цього дослідження — не єдина подія на полях

COP-28, яку проводять наші вчені, екологи та представники Міндовкілля. Днями вони розповіли про кліматичні аномалії на станції «Академік Вернадський» та їх вплив на Антарктику й планету загалом (на знімку).

Ось лише кілька фактів, представлених нашими вченими. Найвища температура повітря взимку становила +8,7 градуса. Попереднє найвище значення

(+5,6 градуса) було зафіксоване аж 1965-го. Ще один антирекорд — у найхолодніший день 2023 року на станції температура повітря була лише -13,8 градуса. Раніше найхолодніший період колювався у межах -5—30 градусів, а 1958 року взагалі був -43,3.

Фото зі сторінки Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України в Фейсбуці.

Освіта має бути обов'язковою

За даними Міністерства національної освіти Польщі, 11 жовтня 2023 року в Освітній інформаційній системі (OIC) було зареєстровано 182 012 дітей, які прибули з України після 24 лютого 2022 року. В тому числі: в дошкільних навчальних закладах — 33 180 дітей, у початковій школі — 108 077, у середній школі — 40 755.

За даними тієї ж OIC, у лютому цього року в школах та ДНЗ навчалася 187,9 тисячі дітей з України, яким дала прихисток Польща після початку повномасштабної російської агресії. При цьому на численних зустрічах з експертами та з публікацій у місцевих ЗМІ можна було довідатися, що «майже вдвічі більше дітей залишається вдома».

Що означає «залишаються вдома»? На це питання відповідає Фонд «Центр громадянської освіти» (ФЦГО), який займався моніторингом понад

350 тисяч українських дітей, котрі прибули до Польщі торік. За аналітичними даними ФЦГО, станом на квітень 2023-го 56% дітей шкільного віку не навчалися в польських школах. Із 304 тисяч дітей цієї категорії на кінець 2022/2023 навчального року навчалася 134 тисячі, а 170 тисяч — не були охоплені польської системою шкільної освіти.

Як вони навчалися чи навчаються, можна лише здогадуватися, кажуть у ФЦГО. Тобто, вони або навчаються дистанційно в українській школі, або залишилися поза системою будь-якої шкільної освіти взагалі.

За словами голови ФЦГО Єнджея Вітковського, батьки, як правило, пояснюють, чому не відправляють своїх дітей до польської школи, тим, що «планують повернення в Україну». Але якщо це пояснення видавалося логічним до червня 2022-го, тобто до кінця

2021/2022 навчального року, то подальше навчання онлайн не є ефективним, вважають експерти. Адже, з урахуванням довоєнного періоду дистанційної освіти через пандемію, війна прирєкла українських дітей на вже третій рік такого навчання. Проблема, здавалось би, врахували у вітчизняному Міносвіти і науки, яке передбачило для дітей, котрі навчатимуться у школах країн перебування, по 6—8 годин онлайн-занять у межах української частини програми, куди входять українська мова і література, історія України.

Однак у польських експертних колах висловлюють побоювання, щоб ці діти не залишилися поза увагою. Українське міністерство каже, що ними займається (онлайн), а польське — твердить, що ці діти «під опікою українського міністерства, яке, найімовірніше, очікує від Польщі, що не змушуватиме їх

до навчання в польській системі обов'язкової шкільної освіти, бо від того, скільки українських дітей з батьками залишаться після війни в Польщі, залежить певною мірою майбутнє Української держави». Втім, чи справді ці діти навчаються, нині точно сказати не може ніхто.

Зрозуміти масштаби проблеми можна на прикладі Мазовецького воєводства, де, за даними Міносвіти, з вересня (2023/2024 навчальний рік) на навчання у польських школах зареєструвалося 32 692 учні (з них 50% — у Варшаві). Водночас коли б усі учні з України, які проживають нині у Варшаві, обрали польську систему освіти, а не навчання онлайн у школах України, влада столиці мусила б збудувати від 10 до 20 нових шкіл, підкреслюють у мерії столиці Польщі.

На думку експертів, питання можна вирішити в рамках співпраці міністерств освіти двох країн.

Іван КОЗЛОВСЬКИЙ.

У цих людських крихіток ще й імені немає, а вади розвитку — жаккі і нездоланні у природний спосіб, уже є. Потрібен скальпель у руках майстрів

Передпокій життя

Немає таємниці покликання.
Є вічна загадка Любові.

Григор ТЮТЮННИК

Ранок буття новонародженого Природа оберігає дбайливо й без винятків: жодне дитя не знає — й потім не пам'ятає, що відбувалося з ним і мамою при його виношуванні, пологах і в післяпологовий період — найскладніший і найбільш занедбаний з медичного боку етап в житті родиль і немовлят. Цим «байдужа природа» немов спокутує вину перед людиною, адже при всій досконалості організму хомо сапієнс вона припускається генетичних збоїв і моторошних помилок, що призводять до появи на світ немовлят з патологіями, несумісними з існуванням. Тоді єдина надія на порятунок — цілком особливі лікарі, які працюють насамперед у Державній установі «Інститут педіатрії, акушерства і гінекології імені академіка О. М. Лук'янової НАМН України» (ІПАГ). Бо тут, крім зрозумілих сторонньому оку медичних заходів, втручань і процедур, роблять речі, недосяжні для осягнення нефаховою свідомістю. Простіше кажучи — творять дива. Самі ж вважають — роблять необхідне.

ІНСТИТУТ ВИНЯТКІВ

Так склалося, що заочну презентацію ІПАГ провів для нас президент Національної академії медичних наук України, академік Віталій Цимбалюк, ущільнивши її до афористичної стислості: «Цей інститут за своїм універсалізмом — безпрецедентна установа у світовій медицині, бо поєднує боротьбу за здоров'я жінки — майбутньої породіллі (гінекологія), супровід вагітності жінок з патологіями (акушерство) й турботу про новонароджених (педіатрія). Ця установа — наша гордість, як і хірурги, що працюють там».

Про хірургів — розмова попереду, а почати варто зі знакової для луг'яновців події — тут у вересні минулого року було відкрито оновлену дитячу реанімацію! Про цей задум як про особисту мрію ди-

медперсоналу, комфорт і спокій пацієнтів. Наші лікарі, взагалі-то, і в польових умовах можуть робити багато — в комфортних же здатні майже на все». До їхніх послуг тепер — новітні реанімаційні модулі, сучасні системи моніторингу, реанімаційні ліжка, монітори, інфузійні й шприцеві помпи, тобто все потрібне відділенню за протоколами лікування. Кількість місць у реанімації збільшилась на третину, зникла черга на планові хірургічні втручання, зріс рівень виживаності критичних пацієнтів. А це завжди — врятовані життя!

ІПАГ не дарма називають «державою в державі» — настільки широка й розгалужена його медична царина. Цього разу очільник інституту Юрій Антипкін вирішив познайомити наших читачів з трьома сферами діяльності ввіреної йому устано-

Академік Юрій Антипкін.

дорослого віку, тому лікарі «для дорослих» й гадки не мають про існування цих захворювань.

Наприклад, так звана хвороба Вільсона, поширена у всьому світі. Вона виникає через відсутність виведення міді з організму. Вчасно не діагностована хвороба Вільсона неминуха призводить до смерті в ранні літа. А ось виявлена й у належний спосіб пролікована, вже абсолютно не впливає на подальше щасливе життя колишнього хворого. Одна з пацієнок лікаря Березенко — дама з гумором, свої послання до Валентини Сергіївни так і починає: «Пише вам Господиня Мідної гори». Пише, доречно додати, бо вже пролікована. Ця складна патологія — не єдина стосовно дитячої печінки, і поза межами Інституту Лук'янової, як правило, не знають, що з такими хворими робити. Бо й діагноз деінде їм поставити не в змозі. А ще ж є *автоімунні, вірусні й поєднані* захворювання печінки — і вся ця хвора малеча, підлітки і юнь свідомо концентрується в ІПАГ задля діагностики й лікування, якщо є потреба — буквально від самого народження.

Ми перед цим спектром хвороб у всеозброєнні, бо ще в 2010 році за підтримки нашого директора Юрія Антипкіна було створено групу з вивчення механізмів прогресування захворювань печінки в дітей, а через п'ять років уже було відкрито і Центр дитячої патології. Спочатку на 10 ліжок, нині — на 25, а потреба в них набагато більша. Скажу відверто — ми тоді ще не уявляли реальний масштаб проблеми. Сьогодні ж у нас молода, мотивована команда лікарів-учених, які працюють в умовах специфічної складності. Найдраматичніший момент — коли ми вперше повідомляємо батькам про тяжке, часом невиліковне захворювання печінки в їхнього сина чи доньки. Ще вчора вони вважали, що в них здорова дитина, а сьогодні раптом чують, що в неї важка декомпенсована хвороба печінки, й врятувати її може лише трансплантація. Тож задля успіху лікування спостереження за такими хворими триває роками. Можна сказати, що всі ми разом — велика гепатологічна родина. Ми знаємо, як наші пацієнти ростуть, навчаються, одружуються,

Гість інституту — міністр охорони здоров'я України Віктор Ляшко.

ректор ІПАГ, академік Юрій Антипкін розповідав нам ще в лютому 2021-го, і зараз очі Юрія Геннадійовича випромінюють великодневу радість — здійснилось! Фізично нас туди з міркувань безпеки хворих, звісно, не пустили, а ось детальний відеогляд на Фейсбук-сторінці установи є, і побачене справді надихає. Адже волею й коштом фундації Smart Impact («Розумний вплив») застаріле приміщення установи перетворилося на клінічний відділ світового рівня (бюджет проекту — приблизно 20 мільйонів гривень). Тут просторо, світло, стерильно чисто, технологічно продумано й технічно обладнано за вищим галузевим зразком. Усі реалізовані рішення — синтез ідей досвідчених медиків, технічних спеціалістів, керівництва інституту й експертів з ергономіки (дизайном займалося архітектурне бюро з Нідерландів, що майже пів віку планує об'єкти охорони здоров'я).

Усе зроблене тут так вчасно і якісно цілком вичерпно прокоментувала директорка благодійної фундації Ірина Темерко: «Тепер лікарі, що отримали гідні умови праці, сфокусовані на своїй справі — порятунку дітей, а не мають розв'язувати побутові проблеми відділення. Адже в проекті здійснені заходи покликані дбати про час і психологічний стан лікарів і

ви — напрацюваннями гепатологів, гінекологів й здобутками хірургів. «Люди мають проблеми, та часто-густо не знають, де їх розв'язувати найкраще», — пояснив своє рішення вчений.

«Дитяча гепатологія в Україні в певних формах — зовсім молода наука, — розповіла завідувачка відділення й керівник профільного наукового центру, доктор медичних наук Валентина Березенко. — У стінах ІПАГ вона виникла й пішла в розвиток у 2015 році. Нагальна потреба у виокремленні нового відділу на базі дитячої гастроентерології полягала в тому, що печінка — надважливий орган, без якого життя неможливе, але він не має дублерів і ніколи не болить. Як результат: коли в пацієнта — незалежно від віку, з'являються очевидні симптоми захворювання, лікувати вже немає чого — печінка відмовляє безвідмовно. А хвороб у печінки без ліку. Тому у всіх розвинених країнах центри, схожі на наш, існують здавна, адже дитячі хвороби печінки принципово відмінні від хвороб дорослих. Існує, приміром, ціла низка різновидів цих патологій, що мають генетико-спадковий характер. А це означає: частина дітей, вражених ними і яким не надали вчасної допомоги (а деяким ця допомога за показниками вже й не може бути надана), не доживають до

Член-кореспондент НАМН Тетяна Татарчук.

Рятується життя маляти.

телі віддалених від фронту регіонів. А стійкий психологічний дискомфорт — передумова однозначно негативних наслідків для здоров'я. У віковому ж спектрі наших пацієнтів вони накладаються ще й на гормональний баланс, а саме — баланс статевих гормонів. Дівчатка тут — найвразливіша підліткова категорія, бо налаштування цього балансу в умовах хронічного психологічного тиску породжує низку розладів, що створюють проблеми для репродуктивної функції. З другого боку, постійна тривожність поглиблює вразливість від регулярних стресів. На виході в юнок — неадекватна поведінка, схильність до суїцидальних настроїв, втеча в «рятівні» шкідливі звички, небажання ходити до школи, спілкуватися з батьками тощо.

Фізіологічний наслідок такого положення — передчасне статеве дозрівання ледь не в п'ять років, а це, даруйте, кровотечі, ріст грудей — далі вже йде надто інтимна сфера для оприлюднення, але це серйозні медичні проблеми, і ми маємо всі засоби і методики для їх своєчасного і невідкладного лікування, чим ми, повірте, успішно й займаємось. Тому звертаюсь до батьків дівчаток — будьте зараз особливо уважні до їхнього стану, а в разі виявлення ранніх гормональних проявів — ідіть до нас негайно. Бо *пубертат*, що йде в невірному порядку, — реальна загроза здоров'ю дитини й можлива причина репродуктивних проблем через роки. Додам лише, що до раннього статевого дозрівання, крім стресу, призводить недосипання через захоплення гаджетами, відсутність надважливого денного сну, що передовсім формує правильні гормональні зв'язки підлітка. Плюс хаотичне, «шкідливе» харчування, а надлишкова вага — присутній чинник з'яви хвороб гормонального спектру. Тому в раціоні дитини неодмінно має бути білок, вітамін D, магній і кольорові овочі — червоні, жовті й зелені, з тих, що зривають лише над землею».

І наостанок розділу — про *подвижництво* фахівців ІПАГ. Ось вражаючий факт: за сприяння Валентини Березенко та її команди в перші дні рашистського вторгнення вдалося вивезти за кордон і здійснити трансплантацію(!) печінки в клініках Європи *восьми(!)* пацієнтам українських лікарень — зокрема, двом українським дівчаткам з хворобою Вільсона з Охматдиту. І всі восьмеро зараз живі й здорові. А вивозили їх у дні, коли Київ обстрілювали і бомбили, всі дороги з міста були «закорковані» транспортом, а одну з дівчаток літаком з Варшави до Ганновера польські колеги Березенко доправили за 35 хвилин, бо там на неї «чекав» донорський орган. Святі люди! Та не менш знаменно працюють іпагівці і на стаціонарі.

Така стратегія порятунку й подібна операція здійснюється лише тут — українські хірурги ввели й опанували її *першими в світі*. А що таке гастрошизис? Убивча хіба розвитку — вроджений дефект передньої черевної стінки плоду, через який органи черевної порожнини випадають назовні — практично це може бути весь кишківник, шлунок, тощо. Уявити несила! А в ІПАГ це лихо переважно долають.

За розробку таких методів лікування новонароджених на межі можливого група неонатологів — тепер уже з усієї країни, отримала Національну премію імені Бориса Патона, що є найвищою нагородою Національної академії наук. Це визнання того самого рангу, що й Національна премія України імені Тараса Шевченка для митців. А й справді — хіба ці лікарі не віртуози? Додам, що в Інституті Лук'янової корегуються практично всі вади розвитку — серця й нервової системи, органів грудної клітки, легенів, стравоходу, діафрагми, печінки, шлунок, кишківника, черевної порожнини, пухлин різної локалізації.

Останні — взагалі страхотливі вдовище не для слабкодушних. Адже вони часом сягають половини маси плоду, а інколи бувають і більшими — просто гігантські утворення! Їх видалення потребує неймовірно високої кваліфікації! Приміром, згадує Олексій Слепов, хірурги інституту оперували тератому, що затисла дитині трахею і стравохід, а голівку і шию немовляти вивернула вбік. Спочатку лікарі й гадки не мали, як до такої пухлини підступитись — вона виходила із судинно-нервового пучка, де розміщені сонна артерія, внутрішня вена, блукаючий нерв... Та найнебезпечніше: тератома надінтенсивно кровопостачалась — об'єм крові, що циркулював у пухлині, перевищував об'єм крові новонародженого! (Слід зауважити, що тератома — особлива ембріональна пухлина, що формується із зародкових листків, з яких, власне, утворюються всі органи нормальної дитини. Це плід-паразит, що виснажує, а іноді — внутрішньотрубно, і вбиває ще ненароджене дитя).

Так ось, цього разу рішення було рідкісним і комбінованим. Спочатку в Інституті Амосова судину, що постачала кров у тератому, закупорили, а в Інституті Лук'янової того самого дня патологічне утворення видалили. Обидві хірургічні бригади спрацювали бездоганно. Та я вважаю за потрібне, крім хірургічної майстерності, звернути увагу читачів ще й на суто гуманістичний аспект вияву людської сутності фахівців ІПАГ.

рожини аномально переміщені в грудну клітку. У цьому випадку в немовлят є зачатки легень, та вони не розвиваються, бо грудна клітка зайнята «конкурентними» органами. І ліва легеня стає неповноцінною — до трьох грамів вагою. Здавлені й ліві відділи серця — і все це не дає дитині жити. А суть операції полягає в тому, що якщо є хоч пів діафрагми, її зберігають, а дефект замщується власними тка-

Доктор медичних наук Валентина Березенко.

нинами дитини, а саме — скелетною мускулатурою черевної стінки. І фахово — це рішення преміум-класу! Бо у світі в більшості випадків хірурги особливо не переймаються, а використовують латку із синтетичного матеріалу. Існують три типи латок у світовій практиці, та всі вони насправді не відповідають фізіологічним потребам дитини: відриваються, інфікуються, у 30% випадків дають рецидиви, різноманітні деформації скелета, ускладнення з боку легень. «Бо ганчірка не є діафрагмою!» — ледь не вигукне в інтерв'ю Олексій Слепов. — До того ж у дорослих тип дихання *реберний*, у дітей — *діафрагмальний*, тому якщо діафрагма дихає — легені розправляються». І подивіться, яку операцію у світову хірургію впровадили в ІПАГ — рятівну, фізіологічно досконалу й естетично довершену. Фахово — вона бездоганна, духовно — натхненна.

Щоб не уривалось дихання життя

Хірургічне втручання — кульмінація боротьби за дитину, а інколи й маму. Та не менш важливою є сфера, що становить компетентний *супровід* майбутньої матері до розродження. Цим здебільшого займа-

Вони знають усі особливості перебігу важких хвороб у період вагітності, як і тих, що вперше виникають у цей час і не є компетенцією акушера-гінеколога. Багато профільних лікарів, які не працюють в Інституті Лук'янової, не чули навіть назв тих хвороб, з якими жінки тут народжують! А ще спеціалісти ІПАГ понад усе прагнуть, щоб розроджувати роділь природним шляхом, що їм у більшості випадків вдається.

Тим часом керівник відділення внутрішньої патології вагітних, член-кореспондент НАМН Володимир Медведь звертає увагу на те, що помітно вирізняє ІПАГ серед інших медичних закладів столиці й країни: «Ми маємо можливість лікувати тяжку вагітну в стаціонарі стільки, скільки вона цього потребує. Наше відділення саме тому й завантажене, що ми маємо великий досвід щодо їх лікування, бо кожна пацієнтка — складний випадок, і треба докласти значних зусиль, аби хвора жінка вдало народила й щасливо виписалася зі здоровим малям».

Та в словах Володимира Ісааківича й натяку на скаргу не чути, бо він переконаний: «Інакше ми й працювати не можемо, адже майже завжди маємо справу з жінками, що буквально вражають нездоланим прагненням материнства. Абсолютно нездоланим! Як же ми — лікарі, можемо не бути на висоті свого медичного призначення?»

І є ще один надважливий момент: в Україні суттєво зменшується кількість пологів. Ясна річ, з початку вторгнення багато жінок виїхало за кордон, та незалежно від причин, це потребує особливої уваги. Ця проблема за своїми потенційними наслідками неспівмірна з іншими. Тож ми, лікарі, визначилися для себе так: пропорційно тому, як падає кількість пологів, збільшується цінність кожної вагітності й новонародженої дитини. А отже — підноситься наша власна відповідальність за сприятливий результат: ми дійсно боремося за кожне немовля».

Що ж — з відповідальністю у фахівців ІПАГ, схоже, все гаразд. Тож за останні п'ять років летальність при гастрошизисі тут, приміром, менша, ніж у США й Канаді, що раніше за цим показником були світовими лідерами. На 30 новонароджених останнього періоду в Інституті Лук'янової не було жодного смертельного випадку. Безперервно нарощувати цей показник, ясна річ, нереально, однак уже й досягнутий результат — видатний. А лікарі цієї дивовижної установи прагнуть нових небачених рубежів.

Член-кореспондент НАМН Володимир Медведь.

Операційна для першохвилинок

У цих людських крихіток ще й імені немає, а вади розвитку — жакхі і нездоланні у природний спосіб, уже є. Потрібен скальпель у руках майстрів. Про них цей розділ.

На сайті НАМН — інтерв'ю з професором Олексієм Слеповим, керівником відділення хірургічної корекції вроджених вад розвитку в дітей. Воно читається як бестселер, а проте є описом практики фахівців Центру неонатальної хірургії. *Неонатальної* — бо стосується здоров'я немовлят до 28 діб життя. В дійсності — які там 28 діб? Приміром, *гастрошизис* — вада, що наприкінці ХХ століття стовідсотково призводила до смерті новонароджених. Та й до 2005 року ще мала летальність у 64%. А нині в ІПАГ уражена цієї напастю дитина оперується в *перші хвилини* життя! Що дало змогу зменшити смертність раніше приречених малят до 20%.

Доктор медичних наук Олексій Слепов.

Нещодавно тут прооперували немовля з тератомою в крижово-куприковій ділянці. Пухлина виявилась більшою за дитину! Й під час її «звільнення» з мамино лона через розрив оболонки тератомою виникла кровотеча, потім ще одна. Тож аби врятувати дитя, переливати кров йому довелося від донора-анестезіолога в акушерській операційній, а далі — вже в реанімації, необхідні переливання здійснювались від співробітників інституту. І що не кажіть про обітницю Гіппократа — давно вже, на жаль, міфологічну, а факт прямої віддачі лікарями власної крові пацієнту не може не зворушити, що як ніщо краще засвідчує благородство їхніх медичних душ.

Що ж до пріоритетності хірургів ІПАГ, то першими у світі вони були не лише щодо корекції гастрошизиса в перші хвилини життя немовлят. Бо це ж стосується усунення діафрагмальних гриж у новонароджених — наскрізного дефекту діафрагми, коли всі органи плоду з черевної по-

те відділення внутрішньої патології вагітних — причому це складні види хвороб, переважно не пов'язаних з вагітністю. В інститут з усієї країни приїздять вагітні жінки, які мають хвороби серця, системи кровотворення, печінки, нирок, ендокринні проблеми тощо. Часто-густо це хронічні, невиліковні захворювання. Й лікарі зазвичай у таких випадках кажуть пацієнткам: «Вагітність вам протипоказана». Тобто фактично відмовляють у праві на материнство. Роблять це обгрунтовано, з думкою про загрозу здоров'ю й життю вагітної, та об'єктивно це означає «ні». В ІПАГ же в *переважній більшості* роблять усе, що в їхніх силах, аби не заперечувати священне право жінки мати дитину. Як це досягається?

Найвагоміший чинник — фахова кваліфікація лікарів відділення. Кожну жінку, що тут перебуває, ведуть принаймні двоє: акушер-гінеколог і спеціаліст з *екстрагенітальної* патології. Ці спеціалісти — на вагу золота, їх у країні взагалі одиниці!

Підготовка до операції.

...В одній з публікацій на сайті НАМН я зустрів таке: «Найкращий у світі крик — якщо голос подає новонароджене маля. Приймаючи проблемну вагітну, ми беремо відповідальність за два Божі творіння. А народжені під час війни син чи донечка стають для батьків потужною мотивацією». Тому такою гордою й переконливою є віра директора інституту, академіка Юрія Антипкіна: «Без палкої любові до дитини й сердечного співчуття до жінок, що приходять до нас по допомогу, нашої професії немає зовсім. А в єдності з високою фаховістю і ювелірно точною хірургією ми здатні повертати здоров'я і повноцінне життя пацієнтам навіть у випадках, коли Природа прорухувалась зле й незворотно».

Слова вченого не спростуєш. Життя, на щастя, справді перемагає смерть — і не лише в абстрактному, філософському сенсі. Тим паче, коли на його сторожі — видатні лікарі Інституту Лук'янової.

Олександр САКВА.

Офіційне
друковане видання
Верховної Ради
України — газета
«Голос України»

Голос України

Закон України

Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо скасування мораторію на проведення податкових перевірок

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Внести до пункту 69 підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2011 р., №№ 13—17, ст. 112) такі зміни:

1. У підпункті 69.2:

1) в абзаці дев'ятому цифри і слова «69.2». Установити, що тимчасово, на період з 1 серпня 2023 року до припинення або скасування воєнного стану на території України, введеного Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 2102-IX» замінити цифрами і словами «69.2». Установити, що тимчасово, на період з 1 серпня 2023 року до 1 грудня 2023 року»;

2) абзаці десятий — чотирнадцятий, шістнадцятий і сімнадцятий виключити.

2. Додати до пункту 69.2² такого змісту:

«69.2². Документальні та фактичні перевірки під час дії воєнного стану проводяться за наявності безпечних умов для їх проведення, а саме безпечного:

доступу, допуску до територій, приміщень та іншого майна, що використовуються для провадження господарської діяльності та/або є об'єктами оподаткування, або використовуються для отримання доходів (прибутку), або пов'язані з іншими об'єктами оподаткування таких платників податків;

доступу, допуску до документів, довідок про фінансово-господарську діяльність, отриманих доходів, видатки платників податків та до іншої інформації, пов'язаної з обчисленням та сплатою податків, зборів, платежів, про дотримання вимог законодавства, здійснення контролю за яким покладено на контролюючі органи, а також до фінансової і статистичної звітності у порядку та на підставах, визначених законом;

проведення інвентаризації основних засобів, товарно-матеріальних цінностей, коштів, зняття залишків товарно-матеріальних цінностей, готівки.

Документальні та фактичні перевірки, які були розпочаті (поновлені), але не можуть бути завершені у зв'язку з виникненням обставин, зазначених у цьому підпункті, або у зв'язку з поданням платниками податків повідомлень та з урахуванням вимог, передбачених підпунктом 69.28 цього пункту, та/або за вмотивованою заявою платника податків, зупиняються до завершення дії таких обставин та/або усунення перешкод щодо проведення перевірки за рішенням керівника (його заступника або уповноваженої особи) контролюючого органу, яке оформлюється наказом, копія якого надсилається платнику податків до електронного кабінету платника податків з одночасним надісланням на електронну адресу (адреси) платника податків інформації про вид документа, дату та час його надіслання до електронного кабінету. Такі обставини зупиняють перебіг строку проведення перевірки з подальшим поновленням її проведення на невикористаний строк. Не підлягають зупиненню документальні перевірки з підстав, визначених підпунктами 78.1.1 (в частині документальних позапланових перевірок платників податків, щодо яких отримано інформацію, що свідчить про порушення податкового законодавства з питань оподаткування доходів, отриманих нерезидентами, із джерелом їх походження з України), 78.1.8 (в частині декларування бюджетного відшкодування), 78.1.21 пункту 78.1 (в частині 78 цього Кодексу).

Документальні перевірки, що були розпочаті та не завершені до 24 лютого 2022 року, крім перевірок, для яких згідно з підпунктами 1—4 підпункту 69.35¹ цього пункту діє мораторій, поновлюються на невикористаний строк.

Документ, надісланий контролюючим органом до електронного кабінету, вважається врученим платнику податків, якщо він сформований з дотриманням вимог законів України «Про електронні документи та електронний документообіг» та «Про електронні діворчі послуги».

3. В абзаці першому підпункту 69.35 слова і цифри «до припинення або скасування воєнного стану на території України, введеного Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 2102-IX» замінити словами і цифрами «до 1 грудня 2023 року».

4. Додати до пункту 69.35¹ і 69.35² такого змісту:

«69.35¹. Тимчасово, з 1 грудня 2023 року, діє мораторій:

1) на проведення документальних перевірок платників єдиного податку першої та другої груп (крім перевірок, пов'язаних з припиненням підприємницької діяльності фізичної особи — підприємця, та/або таких, що проводяться на звернення платника податків) — до 1 грудня 2024 року;

2) на проведення документальних перевірок платників податків, податкова адреса яких станом на дату початку тимчасової окупації є тимчасово окуповані Російською Федерацією території України, — до останнього числа місяця, в якому була завершена тимчасова окупація відповідних територій, а в разі зміни платником податків місцезнаходження на іншу територію України — до дати проведення державної реєстрації зміни місцезнаходження, крім документальних позапланових перевірок:

що проводяться виключно на звернення платника податків;

що проводяться з підстав, визначених підпунктами 78.1.5, 78.1.7, 78.1.8, 78.1.12, 78.1.21 пункту 78.1 статті 78 цього Кодексу; платників податків, щодо яких отримано податкову інформацію, що свідчить про порушення платником податків вимог валютного законодавства в частині дотримання граничних строків надходження товарів за імпорнтними операціями та/або валютної виручки за експортними операціями;

3) на проведення документальних перевірок платників податків, податкова адреса яких станом на дату початку бойових дій є територія, на якій ведуться активні бойові дії, — до останнього числа місяця, в якому було завершено бойові дії на відповідній території, а в разі зміни платником податків місцезнаходження на іншу територію України — до дати проведення державної реєстрації зміни місцезнаходження, крім документальних позапланових перевірок:

що проводяться виключно на звернення платника податків;

що проводяться з підстав, визначених підпунктами 78.1.5, 78.1.7, 78.1.8, 78.1.12, 78.1.21 пункту 78.1 статті 78 цього Кодексу; платників податків, щодо яких отримано податкову інформацію, що свідчить про порушення платником податків вимог валютного законодавства в частині дотримання граничних строків надходження товарів за імпорнтними операціями та/або валютної виручки за експортними операціями;

3) на проведення документальних перевірок платників податків, податкова адреса яких станом на дату початку бойових дій є територія, на якій ведуться активні бойові дії, — до останнього числа місяця, в якому було завершено бойові дії на відповідній території, а в разі зміни платником податків місцезнаходження на іншу територію України — до дати проведення державної реєстрації зміни місцезнаходження, крім документальних позапланових перевірок:

що проводяться виключно на звернення платника податків;

що проводяться з підстав, визначених підпунктами 78.1.5, 78.1.7, 78.1.8, 78.1.12, 78.1.21 пункту 78.1 статті 78 цього Кодексу; платників податків, щодо яких отримано податкову інформацію, що свідчить про порушення платником податків вимог валютного законодавства в частині дотримання граничних строків надходження товарів за імпорнтними операціями та/або валютної виручки за експортними операціями;

2) друге речення абзацу сьомого викласти в такій редакції: «Обов'язок з нарахування та сплати авансового внеску з податку за

що проводяться виключно на звернення платника податків;

що проводяться з підстав, визначених підпунктами 78.1.5, 78.1.7, 78.1.8, 78.1.12, 78.1.21 пункту 78.1 статті 78 цього Кодексу; платників податків, щодо яких отримано податкову інформацію, що свідчить про порушення платником податків вимог валютного законодавства в частині дотримання граничних строків надходження товарів за імпорнтними операціями та/або валютної виручки за експортними операціями;

4) на проведення документальних перевірок платників податків, податкова адреса яких станом на дату початку можливих бойових дій є територія можливих бойових дій, — до останнього числа місяця, в якому була припинена можливість бойових дій на відповідній території, а в разі зміни платником податків місцезнаходження на іншу територію України — до дати проведення державної реєстрації зміни місцезнаходження, крім документальних позапланових перевірок:

що проводяться виключно на звернення платника податків;

що проводяться з підстав, визначених підпунктами 78.1.1 (в частині документальних позапланових перевірок платників податків, щодо яких отримано інформацію, що свідчить про порушення податкового законодавства з питань оподаткування доходів, отриманих нерезидентами, із джерелом їх походження з України та/або з питань оподаткування нерезидентів, які здійснюють/здійснювали свою діяльність через відокремлені підрозділи, у тому числі постійні представництва, платників податків, які здійснюють/здійснювали діяльність у сфері виробництва та/або реалізації підкацізної продукції, організації та проведення азартних ігор в Україні (гральний бізнес), платників податків, які надають/надавали фінансові, платіжні послуги), 78.1.2 (в частині контролю за трансфертним ціноутворенням), 78.1.3, 78.1.5, 78.1.7, 78.1.8, 78.1.9, 78.1.12, 78.1.14, 78.1.15, 78.1.16, 78.1.19, 78.1.21 та 78.1.22 пункту 78.1 статті 78 цього Кодексу;

платників податків, щодо яких отримано податкову інформацію, що свідчить про порушення платником податків вимог валютного законодавства в частині дотримання граничних строків надходження товарів за імпорнтними операціями та/або валютної виручки за експортними операціями;

5) на проведення фактичних перевірок за місцезнаходженням об'єктів оподаткування чи об'єктів, пов'язаних з оподаткуванням, які станом на дату початку тимчасової окупації були розташовані на тимчасово окупованих Російською Федерацією територіях України, — до дати завершення тимчасової окупації відповідних територій;

6) на проведення фактичних перевірок за місцезнаходженням об'єктів оподаткування чи об'єктів, пов'язаних з оподаткуванням, які станом на дату початку активних бойових дій були розташовані на території, на яких ведуться активні бойові дії, — до дати завершення бойових дій на відповідних територіях;

7) на проведення фактичних перевірок за місцезнаходженням об'єктів оподаткування чи об'єктів, пов'язаних з оподаткуванням, які станом на дату початку можливих бойових дій були розташовані на території можливих бойових дій (крім перевірок платників податків, які здійснюють діяльність у сфері виробництва та/або реалізації підкацізної продукції, організації та проведення азартних ігор в Україні (гральний бізнес), купівлі/продажу іноземної валюти, суб'єктів, які провадять господарську діяльність без державної реєстрації як суб'єкта господарювання) — до дати завершення можливих бойових дій на відповідних територіях.

Перелік територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, визначається у встановленому Кабінетом Міністрів України порядку.

Дати завершення тимчасової окупації, завершення бойових дій, припинення можливості бойових дій визначаються відповідно до даних Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією.

69.35². Установити, що з 1 грудня 2023 року по 31 грудня 2024 року виключно до плану-графіка проведення документальних планових перевірок на 2023 та 2024 роки можуть бути включені виключно:

1) платники податків, які здійснюють/здійснювали діяльність у сфері виробництва та/або реалізації підкацізної продукції;

2) платники податків, які здійснюють/здійснювали діяльність у сфері організації та проведення азартних ігор в Україні (гральний бізнес);

3) платники податків, які надають/надавали фінансові, платіжні послуги;

4) нерезиденти, які здійснюють/здійснювали в Україні діяльність через відокремлені підрозділи, у тому числі постійні представництва, та/або відокремлені підрозділи, у тому числі постійні представництва нерезидента, які відповідають хоча б одному з таких критеріїв:

рівень зростання податку на прибуток на 50 і більше відсотків менший, ніж рівень зростання доходів платника податків;

декларування нарахованої заробітної плати за відсутності декларування об'єкта оподаткування податком на прибуток або декларування доходу, звільненого від оподаткування відповідно до міжнародного договору України;

5) інші платники податків, які на основі показників, сформованих за підсумками 2021 календарного року, відповідають хоча б одному з таких критеріїв:

рівень сплати податку на прибуток на 50 і більше відсотків менший, ніж рівень сплати податку у відповідній галузі. Цей критерій не поширюється на платників єдиного податку;

рівень сплати податку на додану вартість на 50 і більше відсотків менший, ніж рівень сплати податку у відповідній галузі. Цей критерій не поширюється на платників податків, у яких операції з вивезення товарів за межі митної території України становлять 25 і більше відсотків загального обсягу постачання та одночасно рівень сплати податку на прибуток становить не менше 50 відсотків рівня сплати податку на прибуток у відповідній галузі;

дебіторська заборгованість перевищує кредиторську заборгованість більше ніж у два рази;

Закон України

Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування банків та інших платників податків

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Внести до Податкового кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2011 р., №№ 13—17, ст. 112) такі зміни:

1. У пункті 14.1 статті 14:

1) підпункт 14.1.191 доповнити абзацом дванадцятим такого змісту: «Не вважаються постачанням товарів операції з реалізації відповідно до кримінального процесуального законодавства України товарів, визначених частиною сьомою статті 293 Митного кодексу України, що здійснюються особами, зазначеними у пункті 180.2¹ статті 180 цього Кодексу»;

2) підпункт 14.1.212 доповнити абзацом двадцять четвертим такого змісту:

«Не вважаються реалізацією підкацізних товарів операції з реалізації відповідно до кримінального процесуального законодавства України підкацізних товарів, визначених частиною сьомою статті 293 Митного кодексу України, що здійснюються особами, зазначеними у пункті 212.2¹ статті 212 цього Кодексу».

2. У підпункті 57.1¹.2 пункту 57.1¹ статті 57:

1) в абзаці другому слова і цифри «за ставкою, встановленою пунктом 136.1 статті» замінити словами «за базовою (основною) ставкою, встановленою статтею»;

2) друге речення абзацу сьомого викласти в такій редакції: «Обов'язок з нарахування та сплати авансового внеску з податку за

загальна сума витрат, відображених у податковій декларації про майновий стан і доходи, становить 75 або більше відсотків суми загального річного доходу, задекларованого у такій декларації, за умови що сума загального річного доходу, отриманого від провадження підприємницької діяльності, становить 10 мільйонів гривень і більше»;

нарахування та/або виплата податковим агентом — юридичною особою доходів у вигляді заробітної плати в розмірі менше середньої заробітної плати у відповідній галузі у відповідному регіоні (за основним місцем обліку в територіальному органі центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику).

Передбачені цим підпунктом рівні сплати відповідного податку по галузях та показники середньої заробітної плати у відповідній галузі за регіонами, сформовані на основі показників за підсумками 2021 календарного року, публікуються на офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, протягом 10 календарних днів з дня набрання чинності Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо скасування мораторію на проведення податкових перевірок». При цьому для цілей цього підпункту галузь визначається за видами економічної діяльності на рівні класу згідно з КВЕД 009:2010.

При формуванні плану-графіка проведення документальних планових перевірок на 2024 рік враховуються показники позитивної динаміки: рівнів сплати податку на прибуток та податку на додану вартість по відповідній галузі за дев'ять місяців 2023 року. Після настання граничних строків для подання річної звітності враховуються показники за 2023 рік. У разі якщо податковим (звітним) періодом для податку на прибуток платника податків є календарний рік, враховуються показники за попередній рік;

рівнів нарахування та/або виплати податковим агентом — юридичною особою доходів у вигляді заробітної плати за дев'ять місяців 2023 року. Після настання граничних строків для подання податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків — фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску за четвертий квартал 2023 року враховуються показники за чотири квартали 2023 року.

При цьому формування плану-графіка проведення документальних планових перевірок та внесення змін до нього здійснюються без урахування вимог, передбачених пунктом 77.2 статті 77 цього Кодексу.

Внесення змін до плану-графіка може здійснюватися щомісячно з урахуванням обставин непереборної сили (форс-мажорних обставин), наявності/відсутності безпечних умов для проведення перевірок, визначених підпунктом 69.2² цього пункту, та з урахуванням вимог, встановлених цим підпунктом.

Оновлений план-графік оприлюднюється на офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, не пізніше останнього числа місяця, в якому було затверджено такий оновлений план-графік.

Документальна перевірка платника податків, який був включений до оновленого плану-графіка проведення документальних планових перевірок на поточний рік відповідно до підпунктів 4 і 5 цього підпункту, може бути розпочата не раніше ніж через два місяці з дня оприлюднення оновленого плану-графіка.

Документальні планові перевірки платників податків, які здійснюють/здійснювали діяльність у сфері виробництва та/або реалізації підкацізної продукції, організації та проведення азартних ігор в Україні (гральний бізнес), та платників податків, що надають фінансові, платіжні послуги, можуть розпочатися не раніше ніж через 30 календарних днів, наступних за датою оприлюднення оновленого плану-графіка, за умови надіслання (вручення) таким платникам (їх представникам) не пізніше ніж за 10 календарних днів до дня проведення перевірки у порядку, визначеному статтею 42 цього Кодексу, копії наказу про проведення документальної планової перевірки та письмового повідомлення із зазначенням дати початку проведення такої перевірки».

5. В абзаці першому підпункту 69.36 слова і цифри «передбачені підпунктами 69.2¹ та 69.35 цього пункту» замінити словами і цифрами «проводяться згідно з підпунктами 69.2², 69.35¹ та 69.35² цього пункту».

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з 1 грудня 2023 року, але не раніше дня, наступного за днем його опублікування.

2. Внести до розділу VIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (Відомості Верховної Ради України, 2011 р., № 2—3, ст. 11 із наступними змінами) такі зміни:

1) в абзаці першому пункту 9²³ слова і цифри «до припинення або скасування воєнного стану на території України, введеного Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 2102-IX» замінити словами і цифрами «до 1 грудня 2023 року»;

2) доповнити пунктом 9²³ такого змісту:

«9²³. З 1 грудня 2023 року до припинення або скасування воєнного стану на території України, введеного Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 2102-IX, документальні перевірки правильності нарахування, обчислення та сплати єдиного внеску проводяться з урахуванням особливостей, визначених пунктом 69 підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України».

Президент України В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ.

м. Київ, 9 листопада 2023 року,
№ 3453—IX.

Закон України

Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування банків та інших платників податків

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Внести до Податкового кодексу України (Відомості Верховної Ра-

визначеною статтею 136 цього Кодексу базовою (основною) ставкою покладається на будь-якого емітента корпоративних прав (крім платників єдиного податку), що є резидентом, незалежно від того, чи користується такий емітент пільгами із сплати податку, передбаченими цим Кодексом, чи у вигляді застосування ставки податку іншої, ніж встановленою статтею 136 цього Кодексу базовою (основною) ставкою».

3. Статтю 136 доповнити пунктом 136.1¹ такого змісту:

«136.1¹. Базова (основна) ставка податку становить 25 відсотків для цієї:

а) оподаткування прибутку банку, визначеного відповідно до підпун-

кту 134.1.1 пункту 134.1 статті 134 цього Кодексу;

б) оподаткування скоригованого прибутку контрольованої іноземної компанії банку, визначеного відповідно до статті 39² цього Кодексу;
 в) застосування положень пункту 57.1¹ статті 57 цього Кодексу до виплати дивідендів банками».

4. В абзаці першому підпункту 6 підпункту 140.5.7 пункту 140.5 статті 140 слова і цифри «в пункті 136.1 статті 136 цього Кодексу» замінити словами «цим Кодексом базова (основна) ставка».

5. В абзаці другому підпункту 141.13.3 пункту 141.13 статті 141 слова і цифри «ставкою, визначеною пунктом 136.1 статті» замінити словами «базовою (основною) ставкою, визначеною статтею».

6. У статті 180:
 1) доповнити пунктом 180.2² такого змісту:
 «180.2². Особою, відповідальною за сплату податку до бюджету у складі митних платежів у порядку, встановленому статтею 295¹ Митного кодексу України, є особа, яка здійснює реалізацію товарів, визначених частиною сьомою статті 293 Митного кодексу України»;
 2) у пункті 180.3 слова і цифри «пунктах 180.2 і 180.2¹» замінити словами і цифрами «пунктах 180.2, 180.2¹ і 180.2²».

7. Статтю 212 доповнити пунктом 212.2¹ такого змісту:
 «212.2¹. Особою, відповідальною за сплату податку до бюджету у складі митних платежів у порядку, встановленому статтею 295¹ Митного кодексу України, є особа, яка здійснює реалізацію підкацизних товарів, визначених частиною сьомою статті 293 Митного кодексу України. Така особа має права, виконує обов'язки та несе відповідальність, передбачену законом, як платник податку».

8. У розділі ХХ «Перехідні положення»:
 1) в абзаці першому пункту 92 підрозділу 2 слова і цифри «але не більше ніж до 1 січня 2024 року» замінити словами і цифрами «але не більше ніж до 1 січня 2025 року»;
 2) підрозділ 4 доповнити пунктом 68 такого змісту:
 «68. Установити, що за результатами податкового (звітнього) 2023 року базова (основна) ставка податку на прибуток підприємств для цілей оподаткування прибутку банків, а також для застосування щодо банків положень пункту 57.1¹ статті 57 цього Кодексу становить 50 відсотків.
 Сума податку на прибуток підприємств за 2023 рік за ставкою 50 відсотків визначається за звітний період — 2023 рік у податковій декларації з податку на прибуток підприємств за таким податковий (звітний) рік. Нарахування та сплата грошового зобов'язання з податку на

прибуток підприємств за попередні податкові (звітні) періоди 2023 року (квартал, півріччя та три квартали) за базовою (основною) ставкою, що діяла до набрання чинності Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування банків та інших платників податків», не є порушенням правил нарахування та сплати грошового зобов'язання з податку на прибуток підприємств.
 За результатами податкового (звітнього) 2023 року банки не застосовують положення, передбачені підпунктом 140.4.4 пункту 140.4 статті 140 цього Кодексу, та не зменшують фінансовий результат до оподаткування на суму від'ємного значення об'єкта оподаткування минулих податкових (звітних) років.
 У разі застосування за попередні податкові (звітні) періоди 2023 року положень, передбачених підпунктом 140.4.4 пункту 140.4 статті 140 цього Кодексу, та/або сплати авансових внесків з податку на прибуток підприємств, передбачених пунктом 57.1¹ статті 57 цього Кодексу за ставкою 18 відсотків, банки у складі податкової декларації з податку на прибуток підприємств за 2023 рік відображають уточнені показники (суми від'ємного значення об'єкта оподаткування минулих звітних періодів, суми авансових внесків з податку на прибуток підприємств при виплаті дивідендів за ставкою 50 відсотків), що містяться у поданих ними раніше податкових деклараціях з податку на прибуток підприємств. У разі відображення уточнених показників з підстав, визначених цим пунктом, санкції, передбачені статтею 50 цього Кодексу, не застосовуються. У разі виникнення додаткового грошового зобов'язання, яке виникає внаслідок передбаченого цим пунктом уточнення показників, таке грошове зобов'язання підлягає сплаті у строки, встановлені для сплати податкового зобов'язання за результатами 2023 року.
 Сума від'ємного значення об'єкта оподаткування минулих податкових (звітних) років, не врахована у зменшення об'єкта оподаткування податком на прибуток підприємств, у тому числі отриманого з 1 січня 2023 року по 31 грудня 2023 року, зменшує фінансовий результат до оподаткування майбутніх податкових (звітних) періодів починаючи з 1 січня 2024 року в порядку, визначеному підпунктом 140.4.4 пункту 140.4 статті 140 цього Кодексу».

II. Прикінцеві та перехідні положення
 1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, крім:
 пункту 3 розділу I цього Закону (щодо доповнення пунктом 136.1¹ статті 136 Податкового кодексу України), який набирає чинності з 1 січня 2024 року;

пунктів 1, 6 та 7 розділу I цього Закону, які набирають чинності з дня набрання чинності Законом України «Про внесення змін до Митного кодексу України та інших законів України щодо врегулювання окремих питань розпорядження іноземними товарами, транспортними засобами комерційного призначення, що перебувають на митній території України під митним контролем, а також такими, що незаконно ввезені на митну територію України, але не раніше дня, наступного за днем опублікування цього Закону».

2. Внести до Закону України «Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування» (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., № 37, ст. 237 із наступними змінами) такі зміни:
 1) у статті 1:
 пункт 6 частини першої виключити;
 частину другу викласти в такій редакції:
 «Суб'єкти підприємницької діяльності, які застосовують спрощений режим оподаткування (єдиний податок), та юридичні і фізичні особи, що розташовані (проживають) у зонах гарантованого добровільного відселення та посиленого радіоекологічного контролю, сплачують збір на обов'язкове державне пенсійне страхування під час набуття права власності на легковий автомобіль у випадках, зазначених у пункті 7 частини першої цієї статті, з операцій купівлі-продажу нерухомого майна, з надання послуг мобільного зв'язку на загальних підставах»;
 2) пункт 5 статті 2 виключити;
 3) у частині третій статті 3 слова і цифри «пунктами 6, 7, 9 і 10» замінити словами і цифрами «пунктами 7, 9 і 10»;
 4) пункт 7 статті 4 виключити.
 3. Установити, що до порядку підготовки та прийняття нормативно-правових актів (єдиний податок), та юридичні і фізичні особи, не застосовують вимоги Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності».

4. Кабінету Міністрів України у місячний строк з дня набрання чинності цим Законом:
 привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом; забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

Президент України В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ.
 м. Київ, 21 листопада 2023 року,
 № 3474—IX.

2 Голос України

**ГОЛОС УКРАЇНИ № 245 (8262)
 ЧЕТВЕР, 7 ГРУДНЯ 2023**

Втрачену картку водія для цифрового тахографа UAD000005WRI000, яка діє до 2025-04-26 на ім'я Гандзя Олександр Анатолійович, вважати не дійсною.	Втрачене посвідчення ліквідатора на ЧАЕС (категорія 3) серія А № 128194 видане 21.01.1994р. на ім'я Карякін Юрій Леонідович, вважати не дійсним.
Втрачений документ "Посвідчення евакуйованого у 1986р. із зони відчуження (категорія 2) серія Б № 045881 видане Київською облдержадміністрацією від 24 грудня 1992 року на ім'я Нечай Олександр Васильович, вважати не дійсним.	Старий зразок мастичної печатки виданий ОК "ЖБК "Оазис Буковини", код ЄДРПОУ 39221414, що використовувався до 28.10.2023 року вважати не дійсним.
В провадженні Рівненського міського суду Рівненської області (33028, м.Рівне, вул.Шкільна,1) перебуває кримінальне провадження №22023180000000063 (номер провадження 1-кп/569/1909/23, справа №569/18922/23) про обвинувачення Акоюна Віталія Георгійовича у вчиненні злочину, передбаченого ч.1 ст.258-3 КК України.	Втрачений дублікат атестату про середню освіту А 465491 виданий школою № 260 І-ІІІ ступенів м. Києва від 16.06.1990 року на ім'я Сінотова Ірина Борисівна, вважати не дійсним.
Суддя Рівненського міського суду Рівненської області Діонісєва Наталія Миколаївна викликає обвинуваченого Акоюна Віталія Георгійовича, 24 травня 1978 року народження, уродженця м.Макіївка Донецької області, громадянина України, місце проживання: Донецька обл., м.Хрестівка(м.Кіровське), мікрорайон Гірняцький, буд.16,к.В.63 в судове засідання, яке визначено судом на наступні дати: 01 лютого 2024 року о 09 год. 00 хв., 14 лютого 2024 року о 09 год. 00 хв., 29 лютого 2024 року о 10 год. 00 хв., та відбудеться в приміщенні Рівненського міського суду (м. Рівне, вул. Шкільна, 1).	Втрачену картку водія UAD000000BMRA000, видану 24.10.2023 р. в ДП "ДержавтотрансНДІпроект" на ім'я КУЗЬКОВИЙ ВЯЧЕСЛАВ СЕРГІЙОВИЧ, вважати не дійсною.

ОГОЛОШЕННЯ
про проведення відкритих торгів (англійського аукціону) з продажу активів АТ "АЙБОКСБАНК"

Номер лоту:	Коротка назва майна в лоті:
G43N025347	Дебіторська заборгованість юридичної особи за договором поставки №27/02 від 27.02.2023
Детальна інформація по лоту: https://www.fg.gov.ua/lot/170415 Дата проведення аукціону: 14.12.2023 р.	
G43N025348	Дебіторська заборгованість юридичної особи за договором про надання правової допомоги №16/05 від 16.05.2022
Детальна інформація по лоту: https://www.fg.gov.ua/lot/170416 Дата проведення аукціону: 14.12.2023 р.	
G43N025349	Дебіторська заборгованість юридичної особи за договорами на виконання робіт №3469 від 24.01.2022 та №3468 від 24.01.2022
Детальна інформація по лоту: https://www.fg.gov.ua/lot/170417 Дата проведення аукціону: 14.12.2023 р.	
G43N025350	Дебіторська заборгованість суб`єктів господарювання: за договорами про надання послуг №6/н від 22.02.2023 та 6/н від 22.02.2023, за розрахунково-касове обслуговування №26007000000883 від 07.03.2023
Детальна інформація по лоту: https://www.fg.gov.ua/lot/170418 Дата проведення аукціону: 14.12.2023 р.	
G43N025351	Дебіторська заборгованість юридичної особи за договором про надання послуг №311220 від 31.12.2020, та за розрахунково-касове обслуговування №НВ-36599 від 07.03.2023
Детальна інформація по лоту: https://www.fg.gov.ua/lot/170419 Дата проведення аукціону: 14.12.2023 р.	
G43N025352	Дебіторська заборгованість юридичної особи за договором про надання спонсорської допомоги №1302-СП від 20.02.2023
Детальна інформація по лоту: https://www.fg.gov.ua/lot/170420 Дата проведення аукціону: 14.12.2023 р.	
G44N025353	Дебіторська заборгованість юридичної особи(нерезидент) за договором про надання юридичних послуг №6/н від 08.04.2022
Детальна інформація по лоту: https://www.fg.gov.ua/lot/170421 Дата проведення аукціону: 14.12.2023 р.	
Місце проведення аукціону:	ЄДИНИЙ КАБІНЕТ -Посилання на перелік організаторів відкритих торгів (аукціонів): https://www.fg.gov.ua/aktiviv-bankiv/prodazh-aktiviv/informatsiya/organizatori-vidkritikh-torgiv
Час проведення аукціону:	Точний час початку проведення аукціону по лоту вказується на веб-сайті www.prozorro.sale

ОГОЛОШЕННЯ
про проведення відкритих торгів (англійського аукціону) з продажу активів АТ "АЙБОКСБАНК"

Номер лоту:	Коротка назва майна в лоті:
G2IN025360	Основні засоби в кількості ІІІ одиниць
Детальна інформація по лоту: https://www.fg.gov.ua/lot/170446 Дата проведення аукціону: 14.12.2023 р.	
Місце проведення аукціону:	ЄДИНИЙ КАБІНЕТ -Посилання на перелік організаторів відкритих торгів (аукціонів): https://www.fg.gov.ua/aktiviv-bankiv/prodazh-aktiviv/informatsiya/organizatori-vidkritikh-torgiv
Час проведення аукціону:	Точний час початку проведення аукціону по лоту вказується на веб-сайті www.prozorro.sale

ОГОЛОШЕННЯ
про внесення змін до умов та строків проведення конкурсу з відбору на посаду Голови Національного агентства з питань запобігання корупції

Відповідно до Протоколу засідання Конкурсної комісії з відбору на посаду Голови Національного агентства з питань запобігання корупції від 30 листопада 2023 року №2 кінцевий строк подачі документів для участі у конкурсному відборі на посаду Голови Національного агентства з питань запобігання корупції продовжено до **17:00 22 грудня 2023 року**.

Також особам, що подали заяви та документи на участь у конкурсі у строк до 1 грудня 2023 року (включно), надане право подати додаткові документи або замінити вже подані документи у строк до 17:00 22 грудня 2023 року.

Документи, що подаються додатково до вже раніше надісланих, обов'язково мають містити помітку "на додаток" наприкінці назви відповідного файлу, а документи, що подаються на заміну раніше надісланих - примітку "на заміну".

Додаткові документи та документи на заміну надсилаються на адресу електронної пошти apply@nacr-sc.org.

В назві електронного листа, яким надсилаються додаткові документи або документи на заміну, має бути вказано прізвище особи, що подає документи та слова "на додаток" та/або "на заміну". Особа може одночасно як надати додаткові документи, так і замінити раніше подані. Заміненими можуть бути будь-які з надісланих раніше документів. Заявник може скористатися правом надати додаткові документи, документи на заміну один раз.

Первинні документи, на заміну яким були подані нові, підлягають оприлюдненню в порядку, встановленому частиною дев'ятою статті 6 Закону України "Про запобігання корупції".

Сьогодні в Україні вночі у південній частині, вдень у більшості областей невеликий сніг, на крайньому півдні з дощем. Температура у північних областях вночі 4—10 морозу, вдень 1—6 нижче нуля. На решті території вночі 0—6 з позначкою мінус, вдень — від 3 морозу до 2 тепла. Вітер південно-східний, 5—10 м/с

■ **1811.** Народився Микола Устиянович — український письменник і громадський діяч. ■ **1870.** Помер Михайло Вербицький — український композитор, хоровий диригент, священник, громадський діяч, автор гімну України. ■ **1888.** Народився Левко Лепкий — український письменник, видавець, редактор, композитор, художник. ■ **1892.** Народилася Олена Степанів — український історик, географ, громадська діячка, перша у світі жінка, офіційно зарахована на військову службу офіцером, хорунжий УСС, чотар УГА. ■ **1900.** Народилася Катерина Білокур — майстриня українського народного живопису, одна з найкращих представниць «наївного мистецтва».

МАЛЮНОК ДНЯ

Kusto,

Авдіївська нарізка.

вова» відвідала й аеродром у Саках...

Нашим розвідникам нещодавно вдалося підірвати дві залізничні колії на байкало-амурській магістралі в бурятії. Від вибуху постраждав 15-кілометровий северомуйський тунель, у якому тривалий час горіли цистерни з паливом. Коли росіяни запустили потяг в об'їзд через «чортів міст», то диверсанти підірвали поїзд і на ньому. Там, через який, зокрема, перевозили вантажі з Північної Кореї, закритий для перевезень щонайменше до весни.

Водночас залишається інша перспективна ціль, через яку здійснюється більшість перевезень зі сходу, — транссибірська магістраль. Вона тягнеться із Владивостока до Москви та пролягає через такі великі річки, як Енісей у Красноярську, Об у Новосибірську, Іртиш в Омську, Кама в пермі, та багато інших менших річок. Якщо диверсанти зможуть зруйнувати мости на цих річках, то транссибірська магістраль зупиниться на доволі тривалий час. А інших шляхів постачання зброї з Далекого Сходу немає.

ЗСУ відмінували російський бомбардувальник Су-24М, який ворог застосовував для завдання ударів по півдню України. Цей факт свідчить про те, що динаміка що-

до прикриття ситуації вздовж Чорного моря починає змінюватися, вважає директор інформаційно-консалтингової компанії Defense Express Сергій Згурець. У коментарі «Еспресо» він зазначив: «Президент України Володимир Зеленський у своєму зверненні сказав, що оборона Одеси посилюється. Були неодноразові розмови про те, що треба посилити захист Одеси зенітно-ракетними комплексами. Справді, зараз з'явилися зенітно-ракетні комплекси закордонного виробництва для захисту Одеси та узбережжя. Ймовірно, саме вони використовувалися для знищення Су-24М».

Мал. Олексія КУСТОВСЬКОГО.

Ольга ВІТЕР.

СПОРТ

Три «золота» і «срібло» — здобуток юних українців

Санний спорт. Успішно виступили представники України на етапі юнацького континентального кубка із санного спорту, що відбувся на олімпійській трасі у Республіці Корея.

Українці отримали подвійний п'єдестал в однімих санях у хлопців. Олександр Ломакович виграв «золото», а Антон Шевчук став срібним призером.

У заїздах двомісних екіпажів першими серед дівчат стали Світлана Соловей та Анна-Марія Гарцула, серед хлопців — Максим Панчук і Андрій Муц.

Зазначимо, що на цих змаганнях були розіграні очки у кваліфікації до IV зимових Юнацьких Олімпійських ігор, які триватимуть з 19 січня до 1 лютого у Канвондо (Республіка Корея).

Царенко виступатиме за Team Corratec Selle Italia

Велоспорт. Італійська команда Team Corratec Selle Italia підписала професійний контракт з українським велогонщиком Кирилом Царенком. Про це повідомляє прес-служба колективу.

Цей перший професійний контракт у кар'єрі 23-річного спортсмена, з 1 серпня він виступав за Team Corratec Selle Italia як стажист.

Ця велокоманда — учасник Проконтинентального туру, другого за силою дивізіону світового велоспорту.

Царенко став третім українським велогонщиком, який виступає за команду одного з двох елітних дивізіонів. Причому два з них тепер у команді Team Corratec Selle Italia — раніше італійці підписали Андрія Пономаря.

Вольова перемога Ястремської

Теніс. Анже (Франція). Open Angers Arena Loire — WTA 125. Призовий фонд — 115 000 доларів США. Перше коло.

Даяна Ястремська (Україна, 106 WTA) — Тіфані Леметр (Франція, 507 WTA). 2:6, 6:2, 6:4.

Українка несподівано легко віддала суперниці першу партію. А потім усе стало на свої місця. Матч тривав 1 годину і 57 хвилин. Даяна припустилася трьох подвійних помилок та використала 5 із 14 брейк-пойнтів. Це була перша зустріч тенісисток.

У другому колі суперниця українки — Ралука Георгіана Сербан із Кіпру (185 WTA).

Зубков і Пушич — лауреати туру

Футбол. УПЛ назвала найкращого гравця та тренера за підсумками 16-го туру чемпіонату України.

Серед гравців найкращим визнано півоборонця «Шахтаря» Олександра Зубкова, який забив гол у матчі з «Металістом 1925». Донеччанин випередив Джихада Бізімана («Кривбас»), Ібрагіма Кане («Ворскла») та Олексія Хобленка (ЛНЗ).

Тренерська нагорода дісталася наставникові «Шахтаря» Маріно Пушичу. На звання тренера туру, окрім нього, претендували Віктор Скрипник («Ворскла»), Олег Дудуб (ЛНЗ) та Сергій Лавриненко («Верес»).

Підготував Геннадій БРАНИЦЬКИЙ.

Захист Одеси та узбережжя посилюється

ФРОНТ

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Нині гаряче по всій лінії зіткнення від Куп'янська до Вугледа-ра. Як зазначають військові оглядачі, таке враження, ніби окупанти відчули, що в них відкрілося вікно можливостей. Вони кинули на штурм чимало резервів, аби до нового року покласти під ялинку путіну хоч якийсь результат...

Надзвичайно жорсткі бої тривають на півночі та півдні від Бахмута. Окупанти тиснуть у районі Богданівки та Хромового, де впродовж тижня вони зуміли зайняти частину Хромового та ще більше посунути лінію фронту на південь від Берхівського водосховища. Росіяни мають на меті відкинути ЗСУ якомога далі від Бахмута, а також максимально наблизитися до Часового Яру й Іванівського. Втім, наразі їхні успіхи є доволі локальними та не впливають на загальну ситуацію на лінії фронту.

На Авдіївці сконцентрована увага всього вищого командування ЗС РФ. Кількість авіаударів по місту зросла до 18—20, щоденно здійснюється 30—40 наземних атак із шести напрямків. Тобто фактично по всьому периметру. З іншого боку,

істотного прориву наших позицій за цей тиждень не відбулося. Найбільше окупанти скупчилися біля села Степового, де хочуть прорвати фронт, щоб перерізати логістичні шляхи. Водночас на північ від Степового ЗСУ провели низку контратак і відкинули ворога назад до залізниці.

На всіх інших напрямках, зокрема у Красногорівці, Новокаліновому, Опитному, Северному, Первомайському та в промзоні самої Авдіївки, ЗСУ стійко тримають оборону та не дозволили росіянам реалізувати свої наміри оточити місто.

Ота Херсонщині і Сили оборони, і ЗС РФ змогли провести передислокацію військових. Там наші дрони (які, до слова, тільки на цій ділянці фронту кількісно значно переважають ворожі) активно розвідують і завдають ударів на схід від Олешківської пустелі.

ЗСУ разом із ГУР здійснили масовану атаку безпілотниками на Феодосію та Керч. Уже відомо про знищення вагтового інфраструктурного об'єкта, морського нафтового терміналу у Феодосії, де було майже 30 резервуарів палива. «Ба-

Над Києвом дзвін пам'яті та надії лунатиме щодня

Києво-Печерська лавра започаткувала акцію із шанування героїв, які зникли безвісти або перебувають у ворожому полоні «Дзвін пам'яті та надії».

Як зазначають у Національному заповіднику «Києво-Печерська лавра», щодня на Великій лаврській дзвіниці після загальнонаціональної хвилини мовчання дзвонар битиме в найбільший дзвін.

«Дзвін битиме дев'ять разів, символізуючи дев'ять років війни, і нагадуватиме українцям та людям усього світу про військових, які перебувають у полоні, цивільних громадян, яких незаконно утримують у московських катівнях, зниклих безвісти, депортованих до РФ дітей та дорослих», — наголосив виконувач обов'язків намісника Свято-Успенської Києво-Печерської лаври у складі Православної церкви України архімандрит Авраамій.

«Ми започатковуємо дуже важливу традицію, яка має закінчитися, коли повернеться останній український полонений. Ця традиція має зафіксувати, що суспільство, кожен з нас не забув тих людей, які перебувають у полоні, зниклих безвісти і

незаконно депортованих», — зазначив генеральний директор Національного заповідника «Києво-Печерська лавра» Максим Остапенко.

До акції долучилися звільнені з полону військовослужбовці та представники Координаційного штабу з питань поводження з військовополоненими. Однією з перших ударила у дзвін волонтер і доброволець, командир підрозділу «Янголи Тайри» Юлія Паєвська (**на знімку**). Під час облоги Маріуполя 16 березня 2022 року вона потрапила у російський полон і була звільнена через три місяці — 17 червня 2022 року.

«Сьогодні проглянуло сонце — і це гарний знак, як на мене. Я дуже сподіваюся і молюся, що ув'язнені там, у підвалах, почули цей дзвін, все це дає нам надію», — зауважила Юлія Паєвська.

У церемонії взяли участь військовослужбовці ЗСУ Максим Колесников та Дмитро «Орест» Козацький, котрі

повернулися з російського полону.

Заступниця міністра оборони Наталя Калмикова також відвідала офіційне відкриття акції «Дзвін пам'яті та надії». «Ми пам'ятаємо всіх, хто сьогодні перебуває в полоні або залишається безвісти зниклим, і намагаємося зробити все можливе і неможливе, щоб повернути кожного з них додому», — зазначила Наталя Калмикова.

Військовослужбовець ЗСУ Юрій Гудименко наголосив, що в українців немає права забути про тих, хто захищав нас або втратив волю, життя чи зник безвісти, і ми маємо пам'ятати про цих людей щодня.

На ініціативу заповідника відгукнувся колектив Національного музею Революції Гідності: «Дякуємо за цю ініціативу! Цей ранковий дзвін — настанова на щоденну сумлінну працю. Вдячні кожному захисникові за таку можливість, цінимо».

Світлана ЧОРНА.

Фото з відкритих джерел.

Відповідальні за підготовку номера: Тетяна ПАСОВА, Вікторія КРАСНЮК.

► За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
► Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
► Направлення матеріалів для друку в газеті є наданням згоди автора на обробку його персональних даних.
► Рукописів не повертаємо.
► При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

© Платні матеріали.

Засновник — Верховна Рада України
Свідectво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка).
Передплатні індекси та передплатна ціна на 2023 рік

Для фізичних осіб:
40224 — 45 грн. на місяць (5-разовий: вівторок — субота);
08775 — 40 грн. на місяць (3-разовий: вівторок, четвер, п'ятниця).
Для підприємств і організацій:
60955 — 80 грн. на місяць (5-разовий: вівторок — субота).
Ціна в роздрібній мережі — договірна.

Друк:
ТОВ «Мега-Поліграф»,
04073 м. Київ,
вул. Марка Вовчка, 12/14,
тел. (044) 581-68-15
www.mega-poligraf.kiev.ua

Зам. 91418
Видавець —
Державне підприємство
«Редакція газети «Голос України».
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Петра Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ:
для довідок — 503-68-73;
відділ реклами — 503-61-92;

E-mail: mail@golos.com.ua — загальний

reklama1@golos.com.ua — відділ реклами

let@golos.com.ua — відділ листів

foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

Сайт — www.golos.com.ua

